

ગુજરાત રાજ્ય આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તામંડળ

શ્રી ગણેશનગર પ્રાથમિક ગુપ્ત શાળા
શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના
સંકલન - લાઓસડીએમએ

(ગુજરાત શાળા સલામતી પગલાં)
શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના

વર્ષ:-૨૦૧૪

શ્રી ગણેશનગર પ્રા.ગુપ શાળા
શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના

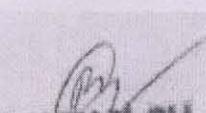
સંકલન

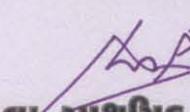

રાષ્ટ્રીય આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તામંડળ
અને
ગુજરાત રાજ્ય આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તામંડળ

અને
આપત્તિ વ્યવસ્થાપન શાખા-કલેકટર કચેરી ભુજ-કચ્છ
સહયોગ
શિક્ષણ શાખા-જુલા પંચાયત કર્ચ-ભુજ

શાખાયાં આ
શ્રી ગણેશનગર પ્રા.ગુપ શાળા
ચાંદીઘાર તા. જાદીઘાર (૬૨૫)

નિર્માણ પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી
ભુજ-કચ્છ

:: આમુખ ::

ભારત સરકારના નેશનલ ડિઝાર્ટર મેનેજમેન્ટ ઓથોરીટી (NDMA) અને ગુજરાત સરકારના ગુજરાત રાજ્ય આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંસ્કરણ (GSDMA) ના સંયુક્ત ઉપક્રમે કરું છુલામાં “નેશનલ સ્કુલ સેફ્ટી પ્રોગ્રામ” એટલે કે “રાષ્ટ્રીય શાળા સલામતી કાર્યક્રમ” અમલીકૃત થયેલ છે. અવાર નવાર સર્જતી કુદરતી તથા ફૂતીમ આફ્ટોથી થતી નુકશાની તથા જાનમાલની નુકશાનીમાં ઘટાડો કરવાના બાગરૂપે આફ્ટ સામેની પુર્વ તૈયારીના બાગરૂપે આ છુલાઓની ૨૦૦ સ્કુલોમાં શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના(SDMP) તૈયાર કરવાના બાગરૂપે આ કાર્યક્રમ બનેલ છે.

તમામ આપત્તિઓ સામે સતર્કતા, સજ્જતા દાખલીએ એ જરૂરી છે. ગ્લોબલ વોર્મિંગના કારણે આજે અતુચ્ચ અનિયમીત બન્યુ છે. જે આપણે કોઈપણ આફ્ટના સામના કરવા માટે તૈયાર રહેવા સુયવે છે. આજના ચુગમાં આપણા મકાનોનું બુકંપ રેજિસ્ટેન્ટ ટેકનોલોજી મજબુતીકરણ કરવામાં આવે તથા મકાનોને વિમા કવચ પુરુ પાડવામાં આવે તે જરૂરી છે. આફ્ટો પહેલાની તૈયારી તથા ટ્રાફિકના નિયમોનું પાલન કરી અકરમાત નિવારી શકાય છે. આફ્ટ સામેની પુર્વ તૈયારી અને સજ્જતાના નિયોમને ધ્યાનમાં રાખી આવનારી પેઢીને વિધિધ આફ્ટો પહેલા, દરમ્યાન અને આફ્ટ પછી શું કરવુ અને શું ન કરવુ તે અંગેની સમજ કેળવવી તેવા પ્રચાસો હાથ ધરવા પડશે. આપણા રહેણાંકની આસપાસ રહેલા જોખમોને સુરક્ષિત કરવાની જવાબદારી આપણી છે.

શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના શાળામાં આફ્ટ પહેલા, દરમ્યાન અને પછીના સમયમાં શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન તંત્ર તથા વિધિધ કાર્યક્રમોના માનદ કાર્ય પદ્ધતીનો ચીતાર આપે છે. શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન તંત્ર દ્વારા આફ્ટ સામેની પુર્વતૈયારીના બાગરૂપે વિધિધ પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે જાગૃતિનિર્માણ કામગીરી, તાલીમ, કાર્યક્રમો, શેરી, નાટકો, નિબંધ સ્પર્ધા તથા આચ્યુતન તૈયાર કરવામાં આવે તો નુકશાનીની માત્રામાં ચોકકસથી ઘટાડો કરી શકાય જેમાં આ શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના માર્ગદર્શકરૂપ નિવકશે. જુલા પ્રાથમીક શિક્ષણાધિકારી તથા જુલા શિક્ષણાધિકારી દ્વારા તેમના કાર્યક્ષેત્રમાં આવેલ તમામ શાળાઓમાં આ કાર્યક્રમ અમલી બનાવી સમયાંતરે અપકેશન કરવામાં આવે તે પણ ખુબજ જરૂરી છે. દર વર્ષે તમામ શાળાઓ દ્વારા ફૂતીમ કવાયતો હાથ ધરી ભવિષ્યમાં આવનારી આફ્ટોથી વિધાર્થીઓનું ક્ષમતાવર્દ્ધન કરવામાં આવે તે પણ ખુબજ જરૂરી છે.

તો થાલો આવનાર પેઢીને આવનાર સમય તથા આફ્ટો અંગે સતર્ક કરી આપણી જવાબદારી નિભાવીએ. કારણ કે આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે

“આફ્ટ સામેની પુર્વ તૈયારી એ જ ઉપાય.”

and the other two were small enough to be easily overlooked. The first was a small, dark, irregularly shaped mass, about one-half inch in diameter, situated on the left side of the body just above the heart. It was covered with a thin skin which was easily ruptured, and the dark, reddish-brown, watery fluid which exuded from it was found to contain a large number of small, dark, oval-shaped organisms, which were identified as *Leptothrix*. The second was a small, dark, irregularly shaped mass, situated on the right side of the body just below the heart. It was covered with a thin skin which was easily ruptured, and the dark, reddish-brown, watery fluid which exuded from it was found to contain a large number of small, dark, oval-shaped organisms, which were identified as *Leptothrix*.

સંદેશો

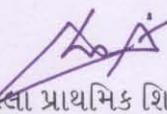
આપત્તિને અવસર સમજને જે તેમાંથી બહાર નીકળે તે જુંગાને જવી જાણો છે. અચાનક વિશાળ પાયે આવી પડતી કમનશીબ ઘટનાઓ પાયાના માળખામાં તથા માનવસમાજના સામાન્ય જીવને અસ્તવ્યસ્ત કરે છે, તેનું નામ “આપત્તિ”. પડકારોનો પ્રતિકાર કરી, મુશ્કેલીઓના મહાસાગરમાંથી મરજીવો બની જીવન જીવવાના અણમોલ મોતી હાંસલ કરે છે, તે “મનુષ્ય” છે.

ગુજરાત રાજ્ય આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તામંડળ (જી.એસ.ડી.એમ.એ.) ધ્વારા શાળા-મહાશાળાઓમાં આપત્તિ વ્યવસ્થાપન અંગેનું શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણ, નિર્દર્શન તથા તાલીમો અપાય છે. શાળાઓમાં આપત્તિના સમયે ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવા શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના બનાવી જેમાં ઈમરજન્સી સંપર્ક નંબર તથા આપત્તિ સમયે “શું કરવું અને શું ન કરવું” વરેનો સમાવેશ કરેલ છે. જે શાળાઓને સલામતી બક્સો છે. શાળા-મહાશાળાઓમાં કોઈ અક્સમાત ન સર્જય તે માટે તમામ આચાર્યશ્રીઓ અને અધ્યાપક શિક્ષકો અને વિધાર્થીઓને સજજ કરવામાં આવે છે. ગુજરાત રાજ્ય આપત્તિ વ્યવસ્થાપન અધિનિયમ ૨૦૦૩ ધ્વારા આ અંગેના અમલીકરણ માટેનો અભિગમ અને વ્યુહરચના ધરી છે.

આ શાળાઓને અધિન શામક સાધનોથી સજજ કરવામાં આવેલ છે. સ્કુલ મેનેજમેન્ટ કમિટીના સંકલનમાં રહી શાળાઓએ પોતાના શાળાનો સેફટી પ્લાન તૈયાર કરી તેનું અમલીકરણ કરે તથા દરેક શાળામાં ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટને લગતી અગત્યની બાબતો અને પુર્વ સાવચેતીના પગલા માટેના દિશા-નિર્દિશ કરતા ચિન્હો, લખાણો અને ચિત્રો દિવાલ ઉપર લગાવે તે ઈચ્છનીય છે. શાળાઓની મુલાકાત દરમ્યાન શાળાના પ્રાંગણનું અને પ્રિમાઈસીસનું સુષ્ઠુમ અવલોકન થાય અને એવી કોઈ પણ બાબતો જે કુદરતી તથા માનવસર્જત અક્સમાત સર્જ શકે તેવી હોય તો વિવિધ વિભાગો ધ્વારા તેનું નિરાકરણ થાય તે ખુબ જરૂરી છે.

શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન યોજના ધ્વારા આપત્તિઓના જોખમો કઠ રીતે નિવારી કે ઘટાડી શકાય તે અંગેની તમામ બાબતો અને સેફટી અંગેના સુચિતાર્થી દર્શાવે છે. જે ગુજરાત રાજ્ય આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તામંડળની સરાહનીય પ્રયાસને આપણે હથયના ઉમળકાથી આવકારીયે.

“આપણે સલામત રહીયે અને અન્યને પણ સલામત રાખીએ.”

**જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારી
શિક્ષણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત
બુજું-કર્ણા**

::વિષય અનુસૂચિ::

ક્રમ.	વિષય વસ્તુ	પાના નંબર
૧	વિભાગ-૧, પૂર્વભૂમિકા	૧
૨	વિભાગ-૨. હોનારત, જોખમ અને નબળાદની આકારણી કરવી.	૨
૩	વિભાગ-૩. તેચારી (સુસજ્જતા)	૬
૪	વિભાગ-૪. પ્રતિકાર	૧૨
૫	વિભાગ-૫ શમન	૧૭
૬	પરિશિષ્ટ-૧ સરકારને કટોકટી/આપત્તિની જાણ કરવા માટેનું પત્રક	૧૮
૭	પરિશિષ્ટ-૨ શાળાનો નમુનારૂમ ભૌતિક નકશો	૧૯
૮	પરિશિષ્ટ-૩	૨૦
૯	પરિશિષ્ટ-૪	૨૨
૧૦	પરિશિષ્ટ-૫	૨૩
૧૧	પરિશિષ્ટ-૬ વિદ્યાર્થીઓની વર્ગવાર માહિતી	૨૪
૧૨	પરિશિષ્ટ-૭ શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની માહિતી	૩૧
૧૩	પરિશિષ્ટ-૮ બિન-શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની માહિતી	૩૨
૧૪	પરિશિષ્ટ-૯ કટોકટી/આપત્તિ પરિશિષ્ટ માટે અગત્યના સંપર્કની માહિતી	૩૨
૧૫	પરિશિષ્ટ-૧૦ સભ્યોની વિગતો	૩૩
૧૬	નકશાઓ	૩૬
૧૭	સંક્ષિપ્ત	૪૦

GSDMA

વિભાગ-૧, પૂર્વભૂમિકા

(અ) શાળાની માહિતી (રૂપરેખા)

શાળાનું નામ	શ્રી ગણેશનગર પં. પ્રા. ગુપ્ત શાળા									
શાળાનો નંબર-	૨ ૪ ૦ ૧ ૧ ૦ ૦ ૧ ૦ ૦ ૮									
બોર્ડ સાથે સંકલન-	જી.એસ.ઇ.બી.(GSEB)									
બોર્ડનો નોંધણી નંબર-	-									
સરનામું	સ્થળ	મું ગણેશનગર-ગાંધીધામ								
	સર્વે નં./મ્યુનિસિપલ બોર્ડ નં.	નગરપાલિકા								
	ગામ/નગર/શહેર	શહેર								
	વસ્તી ગણેતરી કોડ	-								
	તાલુકો	ગાંધીધામ								
	જિલ્લો	કર્ણા								
	એસવીએસ નં. (જો હોય તો)	-								
	જીપીએસ સંકલન	-								
	ટેલિફોન	૭૫૮૭૧ ૨૫૬૦૪								
	ફેક્સ	-								
	ઇ-મેઇલ	-								
	વેબ સરનામું	-								
શાળાનો પ્રકાર	ખાનગી/સરકારી	સરકારી								
	અનુદાનિત/બિનઅનુદાનિત	-								
	કુમાર/કન્યા/સંયુક્ત	સંયુક્ત								
	પ્રાથમિક/માધ્યમિક/ઉચ્ચતર માધ્યમિક	પ્રાથમિક								
	અંગ્રેજી/ગુજરાતી/અન્ય	ગુજરાતી								
શાળાનો સમય	સવારની પાણી	બપોરની પાણી		અન્ય						
	-	-		એક પાણી						
	કુલ વિદ્યાર્થી	કુમાર	કુમારી	કુમાર	કુમારી	કુમાર	કુમારી			
	૨૫૮	૩૨૩	-	-	-	-	-			
શૈક્ષણિક સ્ટાફ				૧૮						
બિન-શૈક્ષણિક સ્ટાફ	-			-						
સંચાલન સ્ટાફ	-			-						
આચાર્યનું નામ	શ્રીમતી મંજુલાબેન એમ. મહેશ્વરી									

સંપર્કની વિગતો	ટેલિફોન	-
	મોબાઇલ	૭૫૬૭૧ ૨૫૬૦૪
	ફેક્સ	-
	ઇ-મેઇલ	-

(બ) યોજનાનો હેતુ અને ઉદ્દેશ્ય-

- શાળામાં આપત્તિના અસરકારક વ્યવસ્થાપન માટે જરૂરી સમગ્ર માહિતી વિગતવાર અને પદ્ધતિસર એકત્ર કરવી.
- શાળામાં કટોકટી પ્રતિકાર પદ્ધતિ સ્થાપવી.
- કોઈપણ કટોકટીના પ્રતિકાર માટે શાળા-સમુહને સુસજ્જ કરવો.
- અસરકારક પ્રતિકાર માટે ભૂમિકા અને જવાબદારીઓ નજ્દી કરવી.
- શાળા-સમુહમાં જાગૃતિ કેળવવી તથા તેમની ક્ષમતા વધારવી.
- વિવિધ શરૂઆત પ્રવૃત્તિઓનો અમલ કરવો.
- વિવિધ સ્ટેક હોલ્ડર્સમાં સહભાગીદારીમાં વૃદ્ધિ કરવી.

વિભાગ-૨. હોનારત, જોખમ અને નબળાઇની આકારણી કરવી.

હોનારતો એ એવી ઘટનાઓ કે ભૌતિક પરિસ્થિતિ છે કે જેનાથી દુર્ઘટનાઓ, વ્યક્તિઓ ધાયલ થવી, માલમિલકતને નુકશાન, મૂળભૂત માળખાને નુકશાન, કૃષિ વિષયક નાશ, તથા પર્યાવરણને હાનિ વ્યાપાર-ધંધા ખોરવાએ જાય અથવા અન્ય પ્રકારની હાનિ કે નુકશાન થવાની પણ શક્યતાઓ રહે છે.

જોખમ એ શક્યતાનું સંલંઘ પાસું છે કે જેનાથી હોનારત સર્જય. જોખમને ભયજનક શક્યતાઓ સાથે સરખાવ્યું છે અથવા તો તેનાથી હાનિ કે નુકશાન પણ થઇ શકે છે.

નબળાઇ(અસમર્થતા) એ એવી પરિસ્થિતિ છે કે જેમાં ભૂભાગની આપત્તિજનક પ્રાકૃતિક સ્થિતિ પ્રત્યે તેનું સર્જન કે સામયિક સમીપતના તેના લક્ષણો દ્વારા માનવ વસવાટ, મકાનો, કૃષિ પાક અથવા માનવ સ્વાસ્થ્ય વિષયક સમસ્યાઓ સર્જય છે.

હોનારત, જોખમ તથા અસમર્થતા(નબળાઇ)ની આકારણીનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય કોઇ પણ હોનારતના વૈકલ્પિક અનિચ્છિત પરિણામો પર જોખમ આધારીત ઉપાયો શોધવાનો છે તથા નબળાઇ (અસમર્થતા) ઓ પણ ખાસ ધ્યાન આપવું, હોનારતો ઘટાડવી તથા પ્રતિકાર કરવા માટે સુસજ્જતા કેળવવાનો છે.

આ માટે ઓછામાં ઓછું નુકશાન થાય તથા માનવ-જીવનને બચાવવામાં ઉભી થતી સમસ્યાઓ તથા શક્ય ઉપાયો અગાઉથી જ વિચારવામાં આવે છે.

(અ) બિન-માળખાકીય આકારણી

ભૂકૂપ થયા બાદ, લગભગ ૮૦% થી પણ વધુ નુકશાન બિન-માળખાકીય પ્રકારનું હોય છે. ભૂકૂપ દરમિયાન, મકાનો પડી જવાના કારણે ધાયલ થનાર વ્યક્તિઓની સંખ્યા સૌથી વધુ હોય છે.

બિન-માળખાકીય ઘટકો એ મકાનના એવા ઘટકો હોય છે જે નિષ્ફળ જવાથી સમગ્ર મકાન પડી જશે નહીં. આ ઘટકો માટેના માળખાકીય ઘટકો ઉપર આધાર રાખે છે તથા પેરાફિટ (કંકડો), બારી-દરવાજા જેવા બહારના ઘટકો તથા જુર્ણા થયેલ છત, બતીઓ જેવા અંદરના ઘટકો તથા એસી, ગેસ, પાણીના જોડાણની પાઇપો જેવી મકાનમાં રહેલી પાચાની આવશ્યકતાઓ તથા મકાનમાં રહેલા ટેબલ, ખુરશી, ફાઇલોના ઘોડા, કોમ્પ્યુટર, ફોટા વગેરેનો પણ સમાવેશ થઈ જાય છે.

જોખમને નક્કી કરવા તથા તેને ઘટાડવા માટે આ ઘટકોના કયાસને બિન-માળખાકીય કયાસ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

ક્રમાંક	બિન-માળખાકીય સમસ્યાનો પ્રકાર	સ્થળ	સમસ્યા ઉકેલવા માટે જરૂરી પગલાંઓ	જવાબદારી
૧	ફાઇલોના ઘોડા	ઓફિસ રૂમ	ફાયર સેફ્ટી	આચાર્યશ્રી
૨	ટેકાઓ	-	-	-
૩	છાજલીઓ	-	-	-
૪	કોમ્પ્યુટર્સ	લેબ	ફાયર સેફ્ટી	વાય.એસ.માઝી
૫	સ્ટોરેજ કેબિનેટ્સ	-	-	-
૬	દિવાલ પર લટકાવેલ ચીજવસ્તુઓ	વર્ગખંડ	-	વર્ગ શિક્ષકશ્રીઓ
૭	આગ શામકો	ઓફિસ રૂમ	-	આચાર્યશ્રી
૮	રેફીજરેટર્સ	-	-	-
૯	જુર્ણ થઈ ગયેલ/તુઠી ગયેલ છતોના ભાગ	-	-	-
૧૦	લાઇટ માટે બેસાડેલ ચીજ	-	-	-
૧૧	ટ્રેક લાઇટ્સ	-	-	-
૧૨	બ્લેકબોર્ડ્સ	વર્ગખંડ	-	વર્ગ શિક્ષકશ્રીઓ
૧૩	પ્રોજેક્શન સ્કીન	-	-	-
૧૪	એસી	-	-	-
૧૫	વીજળીના વાયરો	વર્ગખંડ લોબી	-	આચાર્યશ્રી
૧૬	કાચની મોટી બારીઓ	વર્ગખંડ	-	આચાર્યશ્રી
૧૭	ગ્લેઝ પાર્ટીશન્સ	-	-	-

નોંધ- ઉપરોક્ત યાદી દર્શાત્મક છે. હોનારત, જોખમ તથા અસર્મર્થતાનો કયાસ કરતી વખતે, જો તેમને યોગ્ય લાગે તો ઉપરોક્ત યાદીમાં વધુ વિગતો શાળાઓ ઉમેરી શકે છે.

(બ) માળખાકીય આકારણી-

મકાનના માળખાકીય ઘટકો મકાનના માળખાકીય અંગો છે કે જેથી મકાન બનેલું છે. તેમાં પાયો, કોલમ્સ, બીમસ, ફ્લોરની પદ્ધતિ, છતની પદ્ધતિ તથા માળખાકીય અંગ, મકાનના સંપૂર્ણ માળખાને ધરાશાયી કરી શકે છે. મકાનના આ માળખાકીય અંગોના કયાસને માળખાકીય કયાસ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

ક્રમાંક	માળખાકીય સમસ્યાનો પ્રકાર	સ્થળ	સમસ્યાના ઉકેલ માટે જરૂરી પગલાં	જવાબદારી
૧	સેસ્ટિક બેન્ડની ઉપસ્થિતિ	-	-	-
૨	ફ્લોટીંગ કોલમ	-	-	-
૩	શોર્ટ કોલમ	-	-	-
૪	એક્સપાનશન જોઇન્ટ	-	-	-
૫	મોટા દરવાજા	-	-	-
૬	બીમનું કે	-	-	-
૭	કોલમનું કે	-	-	-
૮	દ્રુષ્ટ કોલમનો વધેલો અંતિમ ભાગ	-	-	-
૯	સીડી	-	-	-
૧૦	ધાપરું	-	-	-
૧૧	દિવાલમાંથી કોન્કિટ કુલી જવું (બહાર આવી જવું)	-	-	-
૧૨	માળની ઉંચાઈ	-	-	-
૧૩	પેસેજનું કે	-	-	-
૧૪	મકાનના કોઇપણ ભાગમાં પડેલી તિરાદ	-	-	-
૧૫	ખુલ્લા અને કાટ ખાઈ ગયેલા સ્ટીલના સણિયા	-	-	-

(સી) શાળા પરિસરની બહાર હોનારતો ઓળખવી.

ક્રમાંક	હોનારતનો પ્રકાર	સ્થળ	શમન માટેના જરૂરી પગલાં
૧	રાસાયણિક ફેક્ટરી	નવા કંડલા	કંપનીની જવાબદારી
૨	હાઇટેન્શન લાઇન	ફીટ્રેડઝોન	-
૩	પેટ્રોલ પમ્પસ	ઓસ્લો સર્કલ	-
૪	પ્રોસેસિંગ એકમો	-	-
૫	જીર્ણ થછ ગયેલાં મકાનો	શાળા પરિસર	-
૬	નબળા વિજળીના થાંભલા	-	-
૭	કૃષિ ઉત્પાદનોના પ્લાન્ટ્સ	-	-
૮	ઓઇલ પાઇપ લાઇન	-	-
૯	ખુલ્લી ગારો/મોરી	-	-
૧૦	ધોરી માર્ગ	-	-
૧૧	આપત્તિજનક પદાર્થોના ગોડાઉનો	-	-
૧૨	ગેસ પાઇપલાઇન	-	-

GSDMA

(દી) શાળા અસરગ્રસ્ત થછ હોય તેવી ભૂતકાળની આપત્તિઓ/અકસ્માતો

ક્રમાંક	આપત્તિ/અકસ્માત	તારીખ	અસરગ્રસ્ત વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	ઘટનાનું વર્ણન તથા ઘટના દરમ્યાન પ્રતિકાર કેવો હતો તથા ઘટનાનું વર્ણન
૧	ભૂકુપ	૨૬/૧/૨૦૦૧	૧૦	જમીન ધણધણી નાસભાગમાં વિદ્યાર્થીઓ ધાયલ
૨	વાવાઝોડું	૧૯૯૮	-	-
૩	પૂર	-	-	-
૪	ત્સુનામી	-	-	-
૫	વિજળી	-	-	-
૬	માર્ગ અકસ્માત	-	-	-
૭	બોન્દ વિસ્ક્રોટ	-	-	-
૮	હુલ્લડો	-	-	-
૯	આત્મહત્યા	-	-	-
૧૦	પશુ કરડવું	-	-	-
૧૧	નાસભાગ	-	-	-
૧૨	રાસાયણિક અકસ્માત	-	-	-
૧૩	કુડ પોઇઝનિંગ	-	-	-
૧૪	રોગચાળો(સ્વાઇન ફલુ, શીતળા, ઓરી, અબદ્ધડા વગેરે)	-	-	-
૧૫	ન્યુક્લિયર અને રેડીયોલોજીકલ	-	-	-

(ઈ) શાળા પરિસરમાં ભયજનક વિસ્તારો નક્કી કરવા.

ક્રમ	ભયજનક વિસ્તારો	સ્થળ	શમનના પગલાં
૧	કેમીસ્ટ લેબ	-	-
૨	ફિઝીક્સ લેબ	-	-
૩	બાયોલોજી લેબ	-	-
૪	સાંકડી સીડીઓ	-	-
૫	તુટેલી ખંડીયર થયેલ છતો (ભયજનક, જોખમકારક)	શાળા પરિસરમાં	-
૬	વીજળીના ખુલ્લા વાયરો	-	-
૭	રસોડાની જગ્યા	શાળા પરિસર	-
૮	અયોગ્ય લાઈટનિંગવાળા કોરીડોર્સ	-	-
૯	અયોગ્ય ચઢાણ	-	-

GSDMA

વિભાગ-૩. તૈયારી (સુસજ્જતા)

સુસજ્જતા એટલે એવી પ્રવૃત્તિઓ કરવી કે જે વિવિધ હોનારતોના જોખમોને ઘટાડે, પ્રતિકાર કામગીરી અસરકારક બનાવે તથા ક્ષમતામાં વૃધ્ધી કરે તે હેતુ સાથેની હોય છે. આપત્તિ સામેની તૈયારી આપત્તિની અસરો ઘટાડવા માટે આપત્તિની પરિસ્થિતી ઉભી થાય તે પહેલાં પ્રતિકાર ક્ષમતામાં વધારો કરવો. શાળાના કર્મચારીઓ માટે કોઇપણ આપત્તિની પરિસ્થિતિનો પ્રતિકાર કરવા કટિબધ્ધ થવું એ ખૂબ જ મહત્વની બાબત છે. બાળકો કે જેઓ આવતીકાલનું ભાવિ છે, તેમને સુરક્ષિત શિક્ષણ પર્યાવરણ મળવું જોઇએ તથા કોઇપણ કટોકટીની પરિસ્થિતિનો પ્રતિકાર કરવા માટે થવું જોઇએ. આનો મહાવરો કરવા એવું સુચન કરવામાં આવે છે કે દરેક શાળાએ, આપત્તિમાં વધુ સારી તૈયારી તથા પ્રતિકાર કરવા માટે પેટા-સમિતિઓ/ટીમો સહિત શાળા ડીએમ સમિતિની રચના કરવી જોઇએ.

(એ) શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિની રચના (એસડીએમસી)

શાળાએ પ્રતિકાર યોજના અંગે વિવિધ તૈયારીઓ તથા શમન, પ્રવૃત્તિઓના સંચાલન માટે શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિની રચના કરવી જોઇએ. એસડીએમસી (શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિ) સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન કાર્યરત રહેવી જોઇએ. એસડીએમસીએ (શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિ) શાળાના વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો તથા અન્ય કર્મચારીઓ આ પ્રકારની પ્રવૃત્તિઓથી સુમાહિતગાર થાય તે માટે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું સંચાલન તથા કોઇપણ કટોકટીની પરિસ્થિતિ સામે પ્રતિકાર કરવા તેમને તાલીમબધ્ધ કરવા જોઇએ. એસડીએમસીએ (શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિ) વિવિધ સ્ટેક હોલ્ડરોને એક છત નીચે લાવવા જોઇએ કે જેથી દરેક સ્ટેક હોલ્ડરનો સતત પ્રયાસ, શિક્ષણ માટે સલામત વાતાવરણ તથા નિરવ શાંતિ સહિતની શાળા માટેનું વાતાવરણ ઉભું કરી શકે.

ક્રમાંક	નામ	એસડીએમસીમાં હોદ્દો	સંપર્ક નંબર
૧	શ્રીમતી એમ.એમ.મહેશ્વરી	અધ્યક્ષ (આચાર્ય)	૭૫૬૭૧૨૫૮૦૪
૨	શ્રી આર. ટી. મહેશ્વરી	વ્યવસ્થાપક/કમાન્ડર (ઉપાચાર્ય)	૬૬૭૪૨૫૦૨૩૮
૩	શ્રીમતી પી.આર.પટેલ	સલામતી અધિકારી રમતગમત શિક્ષક	૬૬૬૮૮૭૬૬૪૫
૪	શ્રીમતી શાન્તાબેન મહેશ્વરી	શાળા વહીવટદાર	૬૦૬૬૩૫૦૦૪૧
૫	શ્રી બી.સી.સોલંકી	ડીપીઠિઓ/ડીઇઓ અથવા તેમના પ્રતિનિધિ	૦૨૮૩૨-
૬	ટી.ડી.ઓ-ગાંધીધામ	ટીડીઓ અથવા તેમના પ્રતિનિધિ	૦૨૮૩૬-
૭	શ્રી આર. વી. ગરવા	પંચાયતના પ્રતિનિધિ	૬૪૨૭૪૪૧૩૪૪
૮	નગરપાલિકા-ગાંધીધામ	નજુકના ફાયર સ્ટેશનના પ્રતિનિધિ	૦૨૮૩૬-
૯	નરેન્દ્રસિંહ જાડેજા	નજુકના પોલિસ સ્ટેશનના પ્રતિનિધિ	૬૮૨૫૬૮૦૩૪૪
૧૦	ડૉ.સી.સી.ઝોનવાલ	નજુકના આરોગ્ય કેન્દ્રના પ્રતિનિધિ	૬૦૦૬૬૪૬૩૩૦
૧૧	એચ. એન. સીજુ	વાલી-શિક્ષકમંડળના પ્રમુખ	૬૧૪૧૪૬૪૩૫૩
૧૨	ચિરાગભાઈ પટેલ	વિજ્ઞાન શિક્ષક	૬૬૨૪૦૦૦૩૩૬
૧૩	શ્રીમતી વી. કે. પરમાર	જાગૃતિ કેળવણી તથા સંદેશા વ્યવહાર ટુકડીના	૬૦૬૬૦૨૬૦૫૪
૧૪	શ્રીમતી એસ.એમ.યોહાણ	પ્રાથમિક સારવાર ટુકડીના વડા	૬૪૨૬૨૬૬૨૦૭

૧૫	શ્રીમતી આર.એમ.ડોડીયા	શોધ અને બચાવ ટુકડીના વડા	૮૪૨૫૧૮૪૫૩૮
૧૬	શ્રી સી. કે. પટેલ	સ્થળાંતર ટુકડીના વડા	૮૪૨૪૦૦૦૩૩૬
૧૭	શ્રીમતી એન.આઈ.પટેલ	સ્થળ સુરક્ષા ટુકડીના વડા	૮૫૭૪૩૮૬૦૪૩
૧૮	કુ. પી. ડી. સોલંકી	વાહનવ્યવહાર વ્યવસ્થાપન ટુકડીના વડા	૮૫૩૭૫૪૧૬૬૬
૧૯	શ્રી આર. ટી. મહેશ્વરી	આગ સુરક્ષા ટુકડીના વડા	૮૮૭૪૨૫૦૨૩૮

(બ) એસડીએમસી (શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિ) પેટા સમિતિની રચના

નીચેની પેટા- સમિતિઓ/ટુકડીઓની રચના કરવી જોઈએ અને તે એસડીએમસી (શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિ) હેઠળ કામગીરી કરશે.

૧. જાગૃતિ કેળવણી તથા સંદેશાવ્યવહાર ટુકડી
૨. પ્રાથમિક સારવાર ટુકડી
૩. શોધ અને બચાવ ટુકડી
૪. સ્થળાંતર ટુકડી
૫. સ્થળ સુરક્ષા ટુકડી
૬. વાહનવ્યવહાર વ્યવસ્થાપન ટુકડી
૭. આગ સુરક્ષા ટુકડી

(સી) કાયમી જંગમ ચીજવસ્તુઓ

(૧) શાળા પરિસરમાં ઉપલબ્ધ હોય તેવી કાયમી જંગમ ચીજવસ્તુઓની યાદી

ક્રમાંક	કાયમી જંગમ ચીજવસ્તુઓ	સંખ્યા	ભૌતિક પરિસ્થિતિ	શરત
૧	પ્રાથમિક સારવાર	૩	સારી	-
૨	આગ શામકો	૨	સારી	-
૩	બેટરી	-	-	-
૪	જાડા દોરડાં	-	-	-
૫	રેતીની ડોલ	૨	સારી	-
૬	કોમ્પ્યુટર લેબ	૧	સારી	-
૭	ભૌતિકવિજ્ઞાન લેબ	૧	સારી	-
૮	રસાયનશાસ્ત્ર લેબ	-	-	-
૯	જીવ વિજ્ઞાન લેબ	-	-	-
૧૦	કેન્ટીન (અલ્પાહાર ગૃહ)	-	-	-
૧૧	પીવાના પાણીની સુવિધા	૪	સારી	-
૧૨	શૌચાલય	૪	સારી	-
૧૩	શાળાનું રમતગમતનું મેદાન	૪	સારી	-
૧૪	ગુંથાલય	૪	સારી	-

GSDMA

૧૫	શાળામાં ઓરડાઓ (વર્ગ, સ્ટાફ, આચાર્ય, વહીવિતીતંત્ર)	૨૧	સારી	-
૧૬	ધાત્રાલય	-	-	-

(૨) શાળા પરિસરની બહાર ૫ કિ.મી.ના અંતરમાં ઉપલબ્ધ વસ્તુઓની યાદી

ક્રમાંક	કાયમી જંગમ ચીજવસ્તુઓ	સંખ્યા	ભૌતિક પરિસ્થિતિ	શરત
૧	હોસ્પિટલ	૧	સારી	-
૨	પોલિસ સ્ટેશન	૧	સારી	-
૩	ફાયર સ્ટેશન	૧	સારી	-
૪	બ્લડ બેંક	-	-	-
૫	ફાર્મસી	-	-	-
૬	સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ (એન.જી.ઓ.)	૨	સારી	-
૭	નાગરિક સંરક્ષણ	-	-	-
૮	રેશનની ફુકાન	૩	સારી	-
૯	રેસ્ટોરન્ટ	૧	સારી	-
૧૦	ધાર્મિક સ્થળ (મંદિર, માર્ગિદ, ચર્ચ વગેરે)	૧૦	સારી	-

ડી. શાળાનો નકશો

શાળાનો નકશો એ યોજનાનો આવશ્યક ભાગ છે. તેમાં સમગ્ર શાળા અને આજુબાજુના વિસ્તારનું પ્રાથમિક પરિસ્થિતી વિષયક માહિતી (વગ્રાકરણ) હોવું જરૂરી છે. જે પૈકી ૩ પ્રકારના નકશાઓ હોવા જોઈએ કે જે શાળા ડીએમ યોજના હેઠળ તૈયાર કરાવવા જરૂરી છે.

૧. શાળાનો ભૌતિક નકશો (જુઓ પરિશિષ્ટ-૨)

શાળા ભૌતિક નકશામાં નીચેના માહિતીનો સમાવેશ કરવો જોઈએ.

- શાળામાં વર્ગખંડોની સંખ્યા
- સ્ટાફ રૂમોની સંખ્યા
- આચાર્ય અને ઉપાચાર્યના રૂમ
- શૈચાલય અને અન્ય રૂમ
- ભૌતિકવિજ્ઞાન રસાયનશાસ્ત્ર, જીવવિજ્ઞાન તથા કોમ્પ્યુટર જેવી વિવિધ લેબ્સ
- રમતનું મેદાન તથા ખુલ્લી જગ્યા

૨. ચીજવસ્તુઓનો નકશો (પરિશિષ્ટ-૩)

આ નકશામાં નીચેની માહિતીનો સમાવેશ હોવો જોઈએ.

- શાળા પરિસરમાં ઉપલબ્ધ આગશામક, દોરડાં, પ્રાથમિક સારવાર પેટી વગેરે જેવી અગત્યના સાધનો.
- ફાયર સ્ટેશન, હોસ્પિટલ/પીએચ્સી, પોલિસ સ્ટેશન, નાગરિક સંરક્ષણ કચેરી, ઇ.ઓ.સી. વગેરે જેવા નજીકમાં ઉપલબ્ધ સાધનો.

- નજુકનું બસ સ્ટેશન, રેલ્વે સ્ટેશન, ઓઠો રીક્ષા સ્ટેશન.
- શાળા પરિસર નજુક આવેલા તળાવ, નદીઓ, ઉંચા/નીચા મેદાનો, દરિયાકિનારો વગેરે જેવા ભૌગોલિક સ્થળો.

૩. સ્થળાંતર નકશો (જુઓ પરિશીષ્ટ-૪)

આ નકશામાં નીચેની માહિતી હોવી જોઈએ.

- સ્થળાંતરમાં બધી જ સીડીઓ, બારી બારણાં દર્શાવેલા હોવા જોઈએ.
- સ્થળાંતરમાં બહાર નીકળવાના માર્ગો સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવેલા હોવા જોઈએ.
- સ્થળાંતરમાં વર્ગખંડ, સ્ટાફરૂમ વગેરેમાંથી બહાર જવાના વિવિધ માર્ગો દર્શાવેલા હોવા જોઈએ.
- સ્થળાંતર નકશો શાળામાં વિવિધ સ્થળોએ રાખવો જોઈએ તથા તેને લાલ રંગમાં "તમે અહીં છો" તે દર્શાવવું જોઈએ કે જેથી જે કોઇ નકશાનો ઉપયોગ કરે તેને નજુકનો બહાર જવાનો માર્ગ તથા સ્થળાંતરનો માર્ગ પણ મળી શકે.
- શક્ય હોય તો વૈકલ્પિક માર્ગો પણ દર્શાવવા.

૪. શાળામાં વિવિધ સુસજ્જતા પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા માટે વાર્ષિક કેલેન્ડર

વિવિધ સુસજ્જતા પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા માટે અન્ય સ્ટેક હોલ્ડરોના પરામર્શમાં રહીને શાળા વહીવઠી તંત્ર (એસડીએમ્સી) દ્વારા વાર્ષિક કેલેન્ડર તૈયાર કરાવવું જોઈએ. આ કેલેન્ડર વિદ્યાર્થીઓના ક્ષમતાવુધ્ધીમાં મદદ કરશે તથા વિવિધ સાધનો મારફતે જાગૃતી પણ કેળવશે.

મહિનો	જાન્યુ	ફેબ્રૂ	માર્ચ	એપ્રીલ	મે	જુન	જુલાઈ	ઓગસ્ટ	સપ્ટે	ઓક્ટો	નવે	ડિસે
સુસજ્જતા પ્રવૃત્તિઓ												
પોસ્ટર												
ચર્ચો સભા												
કવીજ												
ફિલ્મ સ્ક્રિનીંગ												
રેલી												
સ્થળની મુલાકાત												
મહાનુભવોના પ્રવચન												
નિર્દર્શન												

એક. મોકડીલ ચલાવવા માટેની કાર્ય યોજના.

મોકડીલ એ સુસજ્જતા પ્રવૃત્તિનો ભાગ છે અને તે શાળા સલામતી તથા ક્ષમતાવર્ધન હેઠળ અગત્યની બાબત છે. તેથી, શાળામાં નિયમિત રીતે મોકડીલ્સનું આયોજન કરવું જોઈએ. વિગતવાર માહિતી માટે જુઘેસડીએમએ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ મોકડીલના સંચાલન માટે માર્ગદર્શિકાઓ જુઓ.

મહિનો	જાન્યુ	ફેબ્રૂ	માર્ચ	એપ્રીલ	મે	જુન	જુલાઇ	ઓગસ્ટ	સપ્ટે	ઓક્ટો	નવે	ડિસે
મોકડીલ												
ભૂકંપ												
આગ												
પૂર												
ત્સુનામી												
વાવાજોડુ												
ઔદ્યોગિક અક્ષમાત												

૭. ક્ષમતાવર્ધન અને તાલીમ

શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ તથા અન્ય કર્મચારીઓ માટે ક્ષમતાવર્ધન તથા તાલીમ અગત્યની બાબતો છે. કોઈપણ કટોકટીની પરિસ્થિતીના પ્રતિકાર માટે શાળાના કર્મચારીઓ મુળભૂત આપત્તિ વ્યવસ્થાપન કામગીરીમાં તાલીમબધ્ય હોવા જોઈએ. એસડીએમસીને (શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિ) આપત્તિ વ્યવસ્થાપનની મુળભૂત પરિસ્થિતીના અસરકારક વ્યવસ્થાપન માટે તેમના સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં તાલીમબધ્ય હોવા જોઈએ.

શાળા સંચાલક મંડળો જુઘેસડીએમએ, સ્થાનિક ફાયર સ્ટેશન, આરોગ્ય કેન્દ્ર, પોલિસ સ્ટેશન તથા નાગરિક સંરક્ષણના પરામર્શમાં રહીને વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો તથા અન્ય કર્મચારીઓ માટે તાલીમ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવું જોઈએ.

આ હેતુ માટે તાલીમ કેલેન્ડર પણ તૈયાર કરવું જોઈએ.

મહિનો	જાન્યુ	ફેબ્રૂ	માર્ચ	એપ્રીલ	મે	જુન	જુલાઇ	ઓગસ્ટ	સપ્ટે	ઓક્ટો	નવે	ડિસે
તાલીમ												
પ્રાથમિક સારવાર તાલીમ												
શોધ અને બચાવ તાલીમ												

મુઠભૂત આપત્તિ વ્યવસ્થાપન તાલિમ											
શિક્ષકો માટેની તાલિમ											
સ્થળાંતર માટેની તાલિમ											
મુઠભૂત સીપીઆર તાલિમ											
આગ સલામતી માટેની તાલિમ											

GSDMA

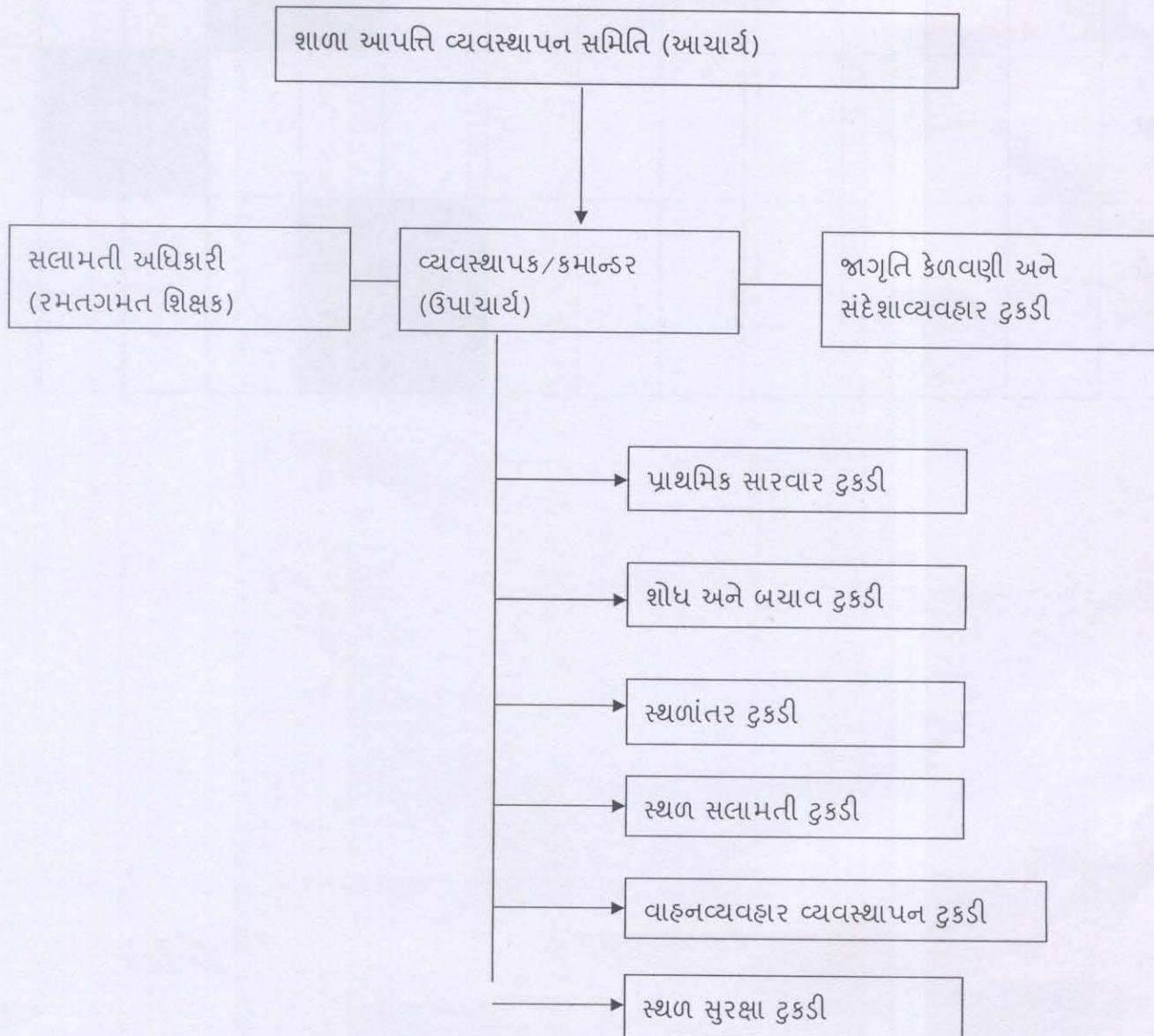
વિભાગ-૪. પ્રતિકાર

પ્રતિકારમાં આગ સેવાઓ, પોલિસ સ્ટેશન અને અન્ય કટોકટી સેવાઓ જેવી સેવાઓનો એસડીએમસી (શાળા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સમિતિ) પેટા સમિતિઓ તથા અન્ય સ્ટેક હોલ્ડર્સની કામગીરીઓનો સમાવેશ થાય છે.

એ. હોનારત વિશિષ્ટ પ્રતિકાર યોજના.

વિવિધ સમિતિઓ સાથે વધુ સારા સંકલન માટે શાળા પોતાની હોનારત પ્રતિકાર પદ્ધતિની રચના કરી શકે છે. કોઇપણ આપત્તિના કિસ્સામાં, હોનારત પ્રતિકાર પદ્ધતિ ઉપલબ્ધ વ્યક્તિઓની સંખ્યા તથા સાધનોના આયોજન તથા તેના પ્રયોગ માટે ઉપયોગી બની શકે છે. આ એક પ્રકારનું ફેમવર્ક (માળખું) છે. આ ફેમવર્ક જવાબદારીઓના સંચાલન તથા તેને કાર્યરત કરવા માટે કોઇપણ આપત્તિની પરિસ્થિતિમાં તેનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.

હોનારત વિશ્વિષ પ્રતિકાર યોજના તૈયાર કરાવવો જોઈએ. તેમાં દરેક આપત્તિ માટે માત્ર આખરી અમલીકરણનો સમાવેશ કરાવવો જોઈએ.

૧. ભૂકુપ

ભૂકુપ	<ol style="list-style-type: none"> ૧. જમીન ધૂજવાના પ્રથમ સંકેતથી જ બધી જ ટુકડીઓ કાર્યરત થવી જોઈએ અને શાળામાં ચેતવણી સાયરન વગાડવી જોઈએ. ૨. વર્ગમાં રહેલ વ્યક્તિઓએ ફ્રોપ, કવર અને હોલ્ડની સ્થિતિમાં આવી જવું જોઈએ. ૩. ધૂજારી બંધ થયા પછી, બધા જ વર્ગખંડો ખાલી કરાવવા જોઈએ તથા વિદ્યાર્થીઓ/સ્ટાફને સ્થળાંતર નકશામાં નિર્દિષ્ટ થયેલ વિસ્તારમાં લાવવા જોઈએ. ૪. અશક્ત વ્યક્તિઓ માટે ખાસ વ્યવસ્થા કરાવવી જોઈએ. ૫. સીડીઓ ઉપર દરેક શિસ્તબધ્ય હોવા જોઈએ અને શાંતિ તથા ધીરજપૂર્વક બહાર નીકળી જવું જોઈએ. ૬. એકત્ર થવાના સ્થળો, વ્યક્તિઓની ગણતરી થવી જોઈએ અને જો કોઈ વ્યક્તિ ન હોય તો તેની જાણ તાત્કાલિક એસડીએમસી અથવા શોધ અને બચાવ ટીમને કરવી જોઈએ.
-------	---

૨. આગ

આગ	<ol style="list-style-type: none"> ૧. આગ લાગ્યાની ખબર પડ્યા પછી તાત્કાલિક, એલાર્મ વગાડવું તથા બધી જ ટુકડીઓ કાર્યરત થવી જોઈએ. ૨. સ્થાનિક ફાયર બ્રિગેડ સત્તાવાળાઓને તાત્કાલિક જાણ કરવી જોઈએ. ૩. એલાર્મ સાંભળીને બધા જ વિદ્યાર્થીઓએ શિસ્તબધ્ય રીતે વર્ગખંડમાંથી બહાર નીકળી જવું જોઈએ. ૪. જો કોઈ વ્યક્તિ આગમાં સળગવા માંડે તો તે/તેણી એ જ્યાં સુધી કપડા પરની આગ બુઝાય નહીં ત્યાં સુધી જમીન પર સ્ટોપ, ફ્રોપ અને રોલની કિયા કરવી જોઈએ. ૫. અશક્ત વ્યક્તિઓ માટે ખાસ વ્યવસ્થા કરાવવી જોઈએ. ૬. સીડીઓ ઉપર દરેક શિસ્તબધ્ય હોવા જોઈએ અને શાંતિ તથા ધીરજપૂર્વક બહાર નીકળી જવું જોઈએ. ૭. એકત્ર થવાના સ્થળો, વ્યક્તિઓની ગણતરી થવી જોઈએ અને જો કોઈ વ્યક્તિ ન હોય તો તેની જાણ તાત્કાલિક એસડીએમસી અથવા શોધ અને બચાવ ટીમને કરવી જોઈએ.
----	--

ત્સુનામી	<ol style="list-style-type: none"> ૧. સ્થાનિક આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તાવાળાઓ પાસેથી આગોતરી ત્સુનામીની ચેતવણી મળ્યા પછી, બધી જ ટુકડીઓ સક્રિય થવી જોઈએ અને ચેતવણીની સાયરન વગાડવી જોઈએ. ૨. એલાર્મ સંભળીને બધા જ વિદ્યાર્થીઓએ શિસ્તબધ્ય રીતે વર્ગખંડમાંથી બહાર નીકળી જવું જોઈએ. ૩. અશક્ત વ્યક્તિઓ માટે ખાસ વ્યવસ્થા કરાવવી જોઈએ. ૪. સીડીઓ ઉપર દરેક શિસ્તબધ્ય હોવા જોઈએ અને શાંતિ તથા ધીરજપૂર્વક બહાર નીકળી જવું જોઈએ. ૫. એકત્ર થવાના સ્થળો, વ્યક્તિઓની ગણતરી થવી જોઈએ અને જો કોઇ વ્યક્તિ ન હોય તો તેની જાણ તાત્કાલિક એસડીએમસી અથવા શોધ અને બચાવ ટુકડીને કરવી જોઈએ. ૬. વાહનવ્યવહાર વ્યવસ્થાપન ટુકડીઓ વિદ્યાર્થીઓને ત્સુનામીના વિસ્તારમાંથી દૂરના સલામત સ્થળો લઈ જવા જોઈએ.
----------	--

૪. વાવાઝોડું

વાવાઝોડું	<ol style="list-style-type: none"> ૧. સ્થાનિક આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તાવાળાઓ પાસેથી આગોતરી વાવાઝોડાની ચેતવણી મળ્યા પછી, બધી જ ટુકડીઓ સક્રિય થવી જોઈએ અને ચેતવણીની સાયરન વગાડવી જોઈએ. ૨. એલાર્મ સંભળીને બધા જ વિદ્યાર્થીઓએ શિસ્તબધ્ય રીતે વર્ગખંડમાંથી બહાર નીકળી જવું જોઈએ. ૩. કોમ્પ્યુટર, મોબાઇલ, લેન્ડલાઇન વગેરે જેવા વીજળીના સાધનોનો ઉપયોગ બંધ કરવો જોઈએ કારણ કે વીજપ્રવાહથી શોર્ટ સર્કીટ થવાનો સંભવ રહે છે જે ગંભીર ઇલેક્ટ્રીક આંચકો સર્જી શકે છે. ૪. અશક્ત વ્યક્તિઓ માટે ખાસ વ્યવસ્થા કરાવવી જોઈએ. ૫. સીડીઓ ઉપર દરેક શિસ્તબધ્ય હોવા જોઈએ અને શાંતિ તથા ધીરજપૂર્વક બહાર નીકળી જવું જોઈએ. ૬. એકત્ર થવાના સ્થળો, વ્યક્તિઓની ગણતરી થવી જોઈએ અને જો કોઇ વ્યક્તિ ન હોય તો તેની જાણ તાત્કાલિક એસડીએમસી અથવા શોધ અને બચાવ ટુકડીને કરવી જોઈએ. ૭. વાહનવ્યવહાર વ્યવસ્થાપન ટુકડીઓ વિદ્યાર્થીઓને વાવાઝોડાના વિસ્તારમાંથી દૂરના સલામત સ્થળો લઈ જવા જોઈએ.
-----------	--

પૂર્ણ	<p>૧. સ્થાનિક આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સત્તાવાળાઓ પાસેથી આગોતરી ત્સુનામીની ચેતવણી મળ્યા પછી, બધી જ ટુકડીઓ સક્રિય થવી જોઈએ અને ચેતવણીની સાચરન વગાડવી જોઈએ.</p> <p>૨. એલાર્મ સાંભળીને બધા જ વિદ્યાર્થિઓએ શિસ્તબધ્ય રીતે વર્ગખંડમાંથી બહાર નીકળી જવું જોઈએ.</p> <p>૩. સીડીઓ ઉપર દરેક શિસ્તબધ્ય હોવા જોઈએ અને શાંતિ તથા ધીરજપૂર્વક બહાર નીકળી જવું જોઈએ.</p> <p>૪. એકત્ર થવાના સ્થળો, વ્યક્તિઓની ગણતરી થવી જોઈએ અને જો કોઈ વ્યક્તિ ન હોય તો તેની જાણ તાત્કાલિક એસડીએમ્સ્સી અથવા શોધ અને બચાવ ટુકડીને કરવી જોઈએ.</p> <p>૫. અચાનક પૂર આવે તો, પૂરગ્રસ્ત વિસ્તારોને ખાલી કરો અને લોકોને મકાનના ઉપરના માળે શીફુટ કરો અને કટોકટી બચાવ સેવાઓ મેળવવા રાહ જુઓ.</p>
-------	---

૬. બોમ્બની ધમકી

બોમ્બની ધમકી	<p>૧. શાળામાં બોમ્બ હોવાની ચેતવણી મળ્યા પછી તાત્કાલિક નજીકના પોલિસ સ્ટેશન તથા ફાયર બ્રિગેડને જાણું કરો અને બધી જ ટુકડીઓને કાર્યરત કરો.</p> <p>૨. એલાર્મ સાંભળીને બધા જ વિદ્યાર્થિઓએ શિસ્તબધ્ય રીતે વર્ગખંડમાંથી બહાર નીકળી જવું જોઈએ.</p> <p>૩. શાળામાંથી બધી જ વ્યક્તિઓનું સ્થળાંતર ન થાય ત્યાં સુધી તથા શાળામાં કટોકટીની સેવાઓ ન મળે ત્યાં સુધી કોઈપણ વસ્તુને અડકશો નહીં.</p> <p>૪. અશક્ત વ્યક્તિઓ માટે ખાસ વ્યવસ્થા કરાવવી જોઈએ.</p> <p>૫. સીડીઓ ઉપર દરેક શિસ્તબધ્ય હોવા જોઈએ અને શાંતિ તથા ધીરજપૂર્વક બહાર નીકળી જવું જોઈએ.</p> <p>૬. એકત્ર થવાના સ્થળો, વ્યક્તિઓની ગણતરી થવી જોઈએ અને જો કોઈ વ્યક્તિ ન હોય તો તેની જાણ તાત્કાલિક એસડીએમ્સ્સી અથવા શોધ અને બચાવ ટુકડીને કરવી જોઈએ.</p>
--------------	--

GSDMA

જ. રોગચાળો

રોગચાળો	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થિઓને ઘેર રહેવાની સલાહ આપવી જોઈએ તથા કોઇ લક્ષણ જણાય તો ડોક્ટરનો સંપર્ક સાધવા કહેવું. 2. શિક્ષકોએ કોઈપણ રોગચાળો ફેલાય તો સામે સાવચેત રહેવું જોઈએ અને તેમણે વિદ્યાર્થિઓને લક્ષણો અંગે તથા ઉપાયોના પગલાંઓ વિશે જાગૃત કરવા જોઈએ. 3. વિદ્યાર્થિઓ કોઈપણ લક્ષણોથી પીડાય તો તેમને વર્ગખંડમાંથી અન્ય બાળકો પાસેથી દૂર લઈ જવા જોઈએ. 4. શાળાના બધા જ વિદ્યાર્થિઓ, શિક્ષકો તથા અન્ય કર્મચારીઓની નિયમિત તબીબી ચકાસણી માટે જોગવાઈ હોવી જોઈએ.
---------	--

બી. શાળાનું શિક્ષણ કાર્ય સતત ચાલી રહે તે માટે વૈકલ્પિક વ્યવસ્થા

કોઈપણ હોનારત થયા પછી, વિદ્યાર્થિઓના રોજના વર્ગો સતત ચાલુ રહે તે ખૂબ જ અગત્યનું છે હોનારતની અસર હોવા છતાં પણ શિક્ષણ આપવા માટે શાળાઓ પાસે આક્સિન્ડ યોજના હોવી જોઈએ.

- વર્ગો ચલાવવા માટે સરકાર, સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓને(એનજી.ઓ.) લોકો વગેરે જેવી વિવિધ એજન્સીઓના પરામર્શમાં રહીને વૈકલ્પિક સ્થળો નક્કી કરવા જોઈએ.
- વૈકલ્પિક સ્થળોએ લેસન આપવા માટે ખાસ જોગવાઈ અને વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ.
- શાળા પરિસરની નજીક અથવા અંદર યોગ્ય સ્થળોએ શિક્ષણ ચાલુ રાખવા માટે હંગામી આશ્રયસ્થાનો બાંધવા જોઈએ તથા વર્ગખંડ તરીકે તેનું સંચાલન થવું જોઈએ.

સી. સરકારને કટોકટી/હોનારતોની માહિતી આપવી

શાળામાં કોઈપણ આપત્તિ આવે અથવા કોઈપણ કટોકટીની પરિસ્થિતી સર્જય તો તેની જાણ સ્થાનિક જુલ્લા વહીવટીતંત્ર, જુલ્લા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન કેન્દ્રને (ઇઓસી) કરવી જોઈએ. શાળાએ એક ચોક્કસ પત્રકમાં ઘટના, ગંભીરતા, તારીખ અને સમય, અસર પામેલા લોકોની સંખ્યા, તેમણે આપત્તિનો પ્રતિકાર કેવી રીતે કયો વગેરેનો અહેવાલ જુલ્લા વહીવટી તંત્રને આપવો જોઈએ. પત્રકમાં નમૂના માટે પરિશિષ્ટ-૧ જુઓ.

ડી. અશક્ત બાળકો માટે ખાસ જોગવાઈ-

આપત્તિની પરિસ્થિતીમાં અશક્ત વ્યક્તિઓ અત્યંત અસર્મર્થ હોય છે. આપત્તિ વ્યવસ્થાપનમાં આ બાબત પ્રત્યે મહદંશે યોગ્ય પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવતું નથી. હાલની ડીએમ યોજનાઓ એ બાબત સત્ય હોવા છતાં કે હોનારતો હંમેશાં નવી નવી મુશ્કેલીઓ સર્જી શકે છે આમ છતાં પણ તેના બદલે અશક્ત નિર્બળ લોકોની જરૂરીયાતો પ્રત્યે ખૂબજ ઓછું ધ્યાન આપવામાં આવે છે જેથી આવા વધુ કિસ્સા ન બને તથા પ્રવર્તમાન સ્થિતીને અંકુશમાં લેવા કોઈપણ ડીએમ પ્લાનમાં અશક્ત લોકો માટે ખાસ જોગવાઈઓનો સમાવેશ થવો જોઈએ.

કેટલાલાંક મુખ્ય મુદ્દાઓ કે જે ખાસ ધ્યાન આપવા જેવા છે તે નીચે મુજબ છે.

૧. શાળાનું મકાન ડિઝાઇન (પ્લાન) એવી રીતે તૈયાર કરવો જોઈએ કે તેમાં અશક્ત લોકો માટે અવર- જવર તથા પહોંચવાની ક્ષમતાનો ખ્યાલ રાખવો જોઈએ.
૨. શાળાના મકાનમાં અશક્ત વ્યક્તિઓ વિના મુશ્કેલીથી સરળતાથી પ્રવેશી શકે તથા બહાર જઈ શકે તેવી ખાસ જોગવાઈ કરવી જોઈએ તથા શાળા પરિસર તથા તેની આજબાજ પણ તેઓ મુક્ત રીતે ફરી શકે તેવી જોગવાઈ કરવી જોઈએ.
૩. તેમના માટે સરળતાથી તેઓ પાણી પી શકે તથા શૌચાલય સવલતની જોગવાઈ પણ કરવી જોઈએ.
૪. એક પરિસ્થિતીમાં અસમર્થતાને અનુકૂળ થવા હંમેશા મિત્રાચાર ભર્યું વર્તન રાખો.
૫. અસમર્થતાની મુખ્ય બાબત વિષે શાળા પરિવાર તથા અન્ય સ્ટેક હોલ્ડર્સને જાગૃત કરો.
૬. તેમની ક્ષમતા વધારવા માટે તાલિમ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરો.
૭. અસમર્થતા અંગે વાતીઓ, વિદ્યાર્થીઓ તથા સ્થાનિક લોકો માટે જાગૃતી કેળવણી કાર્યક્રમોનું આયોજન કરો.
૮. જીએસડીએમએ/સ્થાનિક જીલ્લા વહીવટી તંત્રની મદદથી જુદીજુદી હોનારતોના સમય દરમિયાન અસમર્થતા અંગેની કાળજી વિષે માહિતીના પ્રસાર માટે ખાસ આઇ.એ.સી. સાહિત્ય તૈયાર કરો.

વિભાગ-૫ શમનન

(એ) બિન માળખાકીય શમનના પગલાં

૧. ઇન્સ્યુલેટેડ વીજળીના વાયરો તથા ટ્રાન્સફોર્મર્સ સહિત વીજળીના સાધનો યોગ્ય રીતે સુરક્ષિત રાખો.
૨. પાણી વહન કરતી પાઇપો/પાઇપીંગ દિવાલ અથવા જમીન સાથે યોગ્ય રીતે ફીટિંગ કરો.
૩. ફેમ સાથે છાજલીઓનું યોગ્ય રીતે ફીટિંગ કરો.
૪. દિવાલમાં ફીટ કરવાના કેબિનેટ્સનું દિવાલ સાથે યોગ્ય રીતે ફીટિંગ કરો.
૫. દિવાલ પર લગાવવા માટેનું ટીવી, સ્કીન યોગ્ય રીતે ફીટ કરો.
૬. આગ શામકને બ્રેકેટમાં યોગ્ય રીતે ગોઠવીને ફીટ કરો.
૭. ફાઇલોના ઘોડાઓ એક સાથે રહે તે રીતે દિવાલ પર તેનું યોગ્ય રીતે ફીટિંગ કરો.
૮. પુસ્તકોના ઘોડાઓ એક પછી એક રાખો અને દિવાલ પર તેને યોગ્ય રીતે ફીટ કરો.
૯. કોમ્પ્યુટરને ચુસ્ત અને યોગ્ય રીતે ટેબલ ઉપર ગોઠવો તથા આ ટેબલ સુરિક્ષત સ્થળે તથા કાળજી ભરી રીતે રાખો
૧૦. પાણીની ટાંકીઓ કાળજીપૂર્વક શુધ્ય, નિયંત્રિત તથા વ્યવસ્થિત રાખો.

(બ) સલામતી ઓડીટ-

સલામતી ઓડીટ એ શમનનાં પગલાનું અગત્યનું પાસું છે તે ભૌગોલિક જોખમ સામે શાળા કેટલી સલામત છે તે નક્કી કરે છે. અસમર્થતાનો કયાસ કાઢવાના હેતુથી સમયાંતરે સલામતી ઓડીટ કરવું ખુબજ જરૂરી છે.

નીચે મુજબના કેટલાંક સલામતી ઓડીટસનું સુચન કરવામાં આવે છે કે જે વિવિધ એજન્સીઓના પરામર્શમાં રહીને કરી શકાય છે.

૧. મકાનનું ઓડીટ- તે પીડબ્લ્યુડી/આર એન્ડ બી, મ્યુનિસિપલ એન્જિનિયર, સ્થાનિક એન્જિનિયરીંગ કોલેજની સહાયથી કરી શકાય છે.
૨. આગ સલામતી ઓડીટ- તે સ્થાનિક આગ વિભાગની સહાયથી કરી શકાય છે.

3. મધ્યાહન ભોજન ખોરાકની ચકાસણી- તે સંબંધિત વિસ્તારના મધ્યાહન ભોજન નિરીક્ષક/આરોગ્ય અધિકારી મારફતે કરી શકાય છે.
4. પિવાના પાણીની ચકાસણી- મહાનગરપાલિકા/નગરપાલિકા મારફતે કરી શકાય છે.
5. શૈયાળય ચકાસણી- શાળા વહીવટી તંત્ર દ્વારા કરી શકાય છે.
6. વિજળીક સલામતી ઓડીટ- તે વિજળી વિભાગ, સ્થાનિક એન્જિનિયરીંગ કોલેજની સહાયથી કરી શકાય છે.

ઓડીટનો પ્રકાર	સૂચિત સમયગાળો
શાળાના મકાનનું ઓડીટ	૩ વર્ષમાં એક વખત
આગ સલામતી ઓડીટ	૧ વર્ષમાં એક વખત
મધ્યાહન ભોજન રસોઇની ચકાસણી	રોજ
પિવાના પાણીની ચકાસણી	રોજ
શૈયાળય ચકાસણી	રોજ
વિજળીક સલામતી ઓડીટ	રોજ

પરિશીષ્ટ-૧

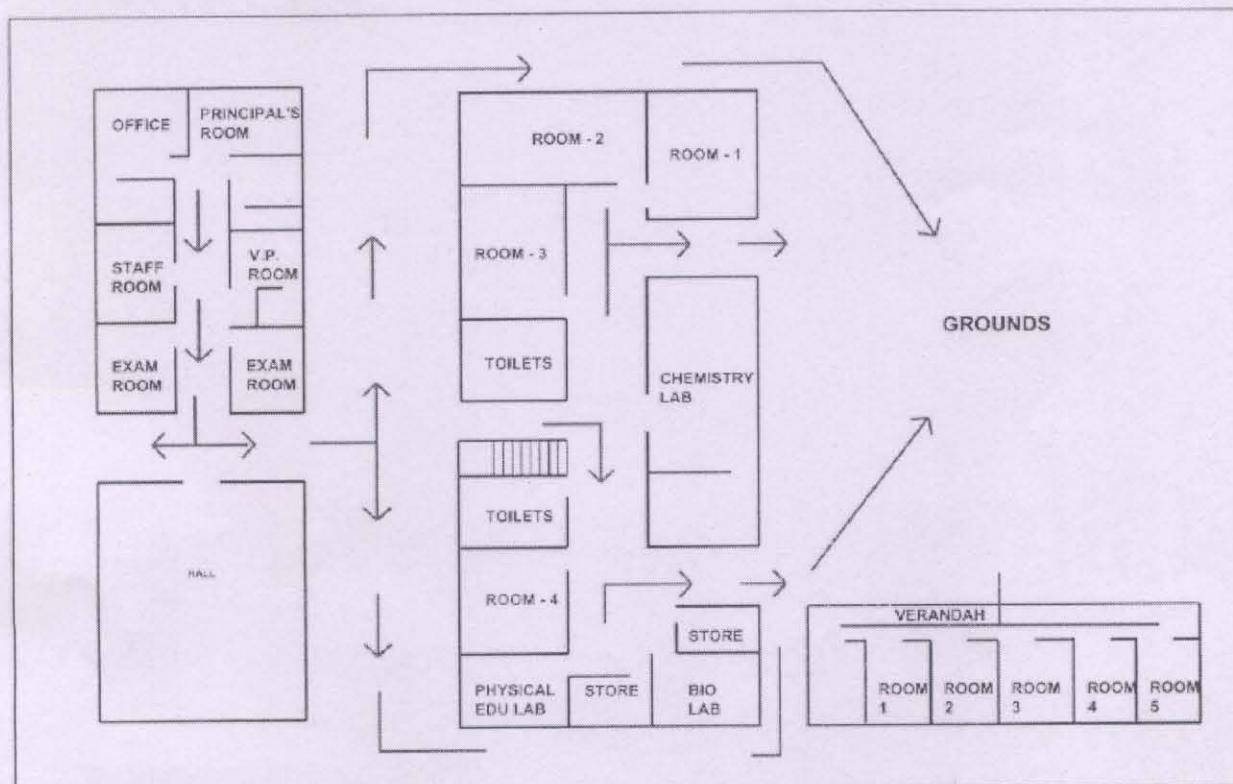
સરકારને કટોકટી/આપત્તિની જાણ કરવા માટેનું પત્રક

શાળાનું નામ	શ્રી ગાણેશનગર પં. પ્રા. ગૃહ શાળા		
શાળાનું સરનામું	સેક્ટર-૬, ગાણેશનગર, ગાંધીધામ		
સંપર્ક	૭૫૬૭૧ ૨૫૮૦૪		
તારીખ			
સમય			
અસરગ્રસ્ત લોકોની સંખ્યા			
મૃત્યુ	શિક્ષકો	વિદ્યાર્થીઓ	અન્ય સ્ટાફ
ધવાયેલ વ્યક્તિઓ			
ઘટના/આપત્તિનો પ્રકાર			
પ્રતિકાર સંસ્થાઓ	૧.		
	૨.		
	૩.		
	૪.		
શાળાને થયેલ નુકશાન			
ઘટનાનું વર્ણન કરો.			

પ્રતિકારનું વર્ણન કરો.

પરિશીલણ-૨

શાળાનો નમુનારૂમ ભૌતિક નકશો

GSDMA

અંગેજ એમ.એસ.એસ. મુજબ નકશો મુકવો.

શ્રી ગાણેશનગર પં. પ્રા. ગૃહ શાળા

પરિશીલણ-૩

પત્ર

સ્વાધીન

દેસર મંદિરનું

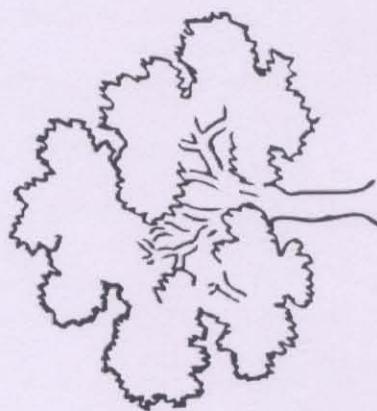
દોષલેટ

કન્યા

કુમાર

ઉપર બાજુનો
ઝાંખ

ઓફિસ

હું

મધ્યાન
લોજન
શેડ

હું

18	19	20	21
17	16	15	14

13	12	11	10	9
----	----	----	----	---

1	2	3	4
5	6	7	8

તૃદેલી બીજેકીએ

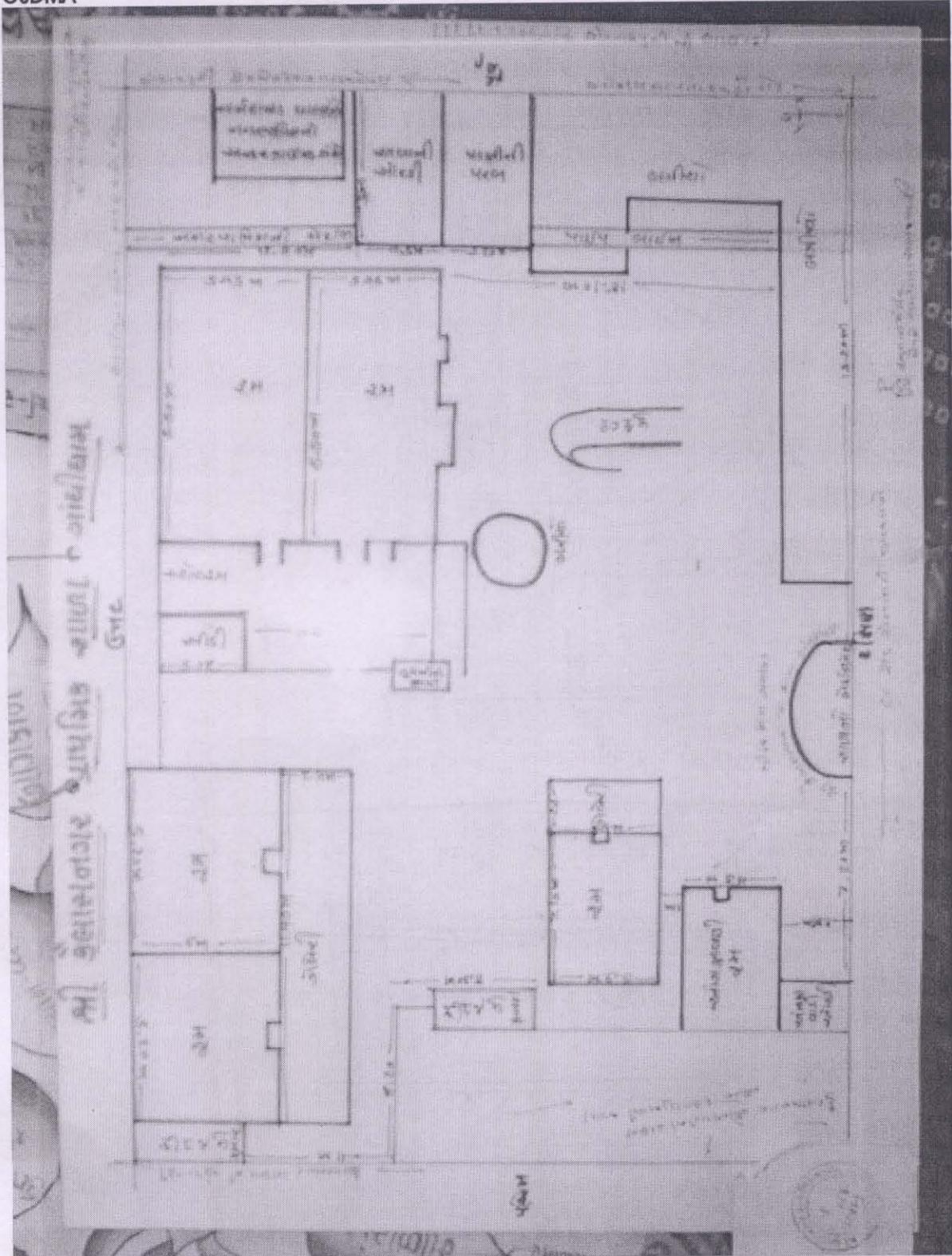
શૈક્ષણિક
કેન્દ્ર

કુલોલ ગ્રામીણ

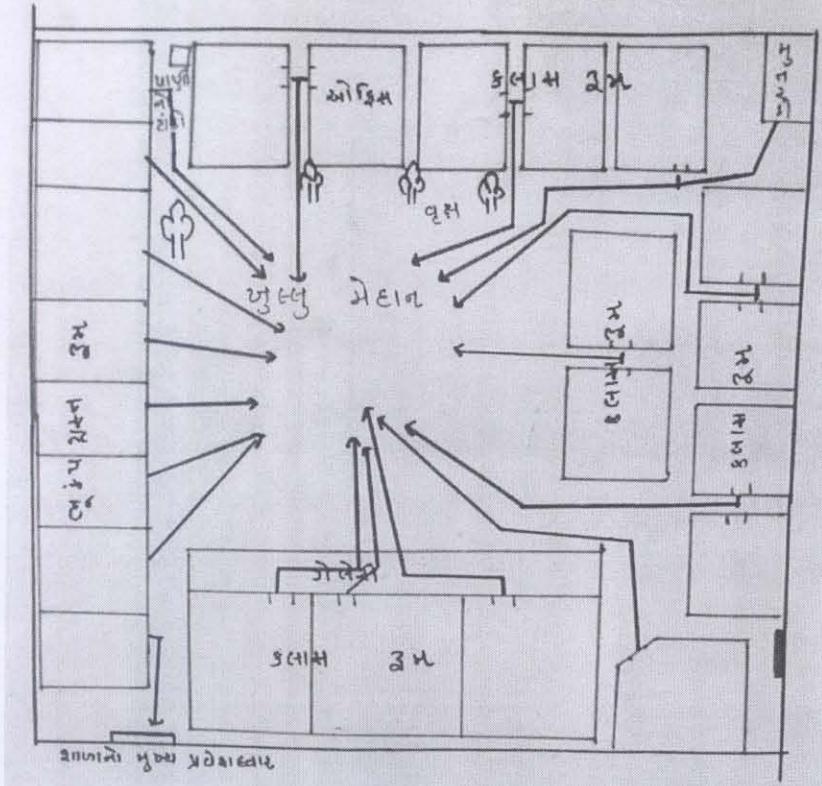
આધ્યાત્મ

અંબાલનું મંદીર

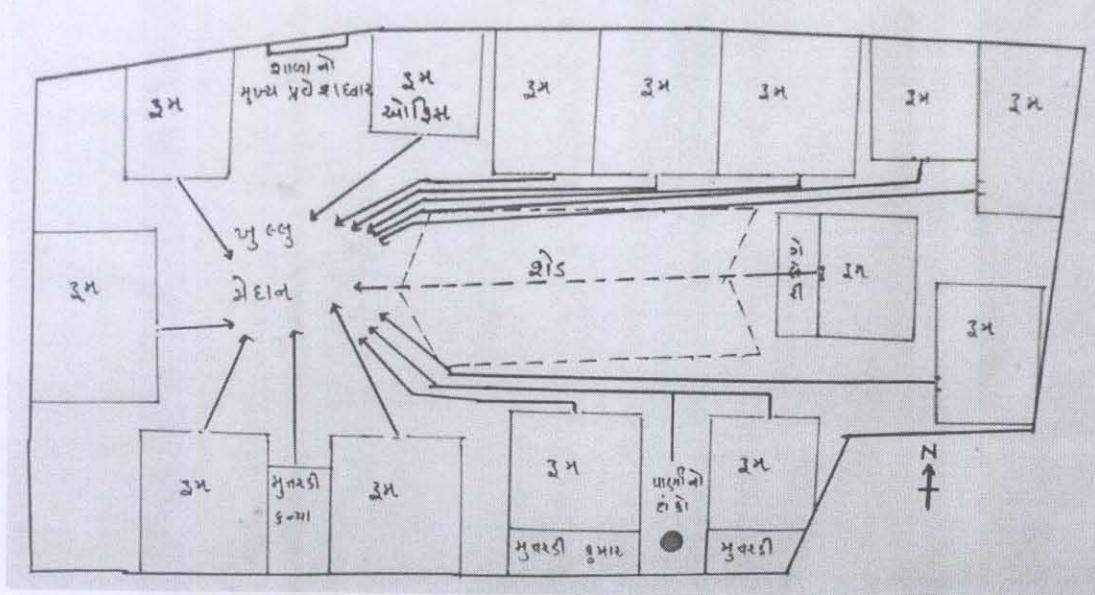
08-198

શ્રી એટેડલીનગાર પંથાચી માધવિક શાળા, ગુજરાત

શ્રી વાણિસ્યેરચુદી પ્રાથમિક શાળા, ગોવિધાન

પરિણામ-૫

૧. વિવિધ ટુકડીઓ તથા સંકલન તંત્રની ભૂમિકા તથા જવાબદારીઓ નક્કી કરવી.

એ. જાગૃતિ કેળવણી અને સંદેશાવ્યવહાર ટુકડી

- ટુકડીના સભ્યો- ૨-૩ શિક્ષકો તથા ૫-૬ વિદ્યાર્થીઓ

આપત્તિ પહેલાં-

- શાળાનો નકશો, સ્થળાંતર પ્લાન, બિલ્ડીંગ પ્લાન, વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, અન્ય કર્મચારીઓ, વર્ગાંડોની સંખ્યા, લેબ્સ તથા નજીકનું ફાયરસ્ટેશન, હોસ્પિટલ, પોલિસ સ્ટેશન વગેરે મેળવો.
- જીએસડીએમએ/જીલ્ટા તંત્રના પરામર્શમાં પોસ્ટર્સ, પુસ્તિકા, ચોપાનીયા, પેઇન્ટિંગ, પેમ્ફલેટ્સ, ચાર્ટસ વગેરે જીવું આઇ.ઇ.સી. સાહિત્ય એકત્ર કરો અને તૈયાર કરો.
- વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો તથા અન્ય કર્મચારીઓ માટે શાળા સંચાલકોના સંકલન દ્વારા આપત્તિ વ્યવસ્થાપન સંબંધિત પેઇન્ટિંગ, ચર્ચા-સભા, નિબંધ, અંતકડી, સુત્રો વગેરે જેવી પ્રવૃત્તીઓનું આયોજન કરો.
- સ્થાનિક પ્રતિનિધિઓ, ફાયર સ્ટેશન, પોલિસ ડીપાર્ટમેન્ટ, રોટરીકલબ વગેરેના સંકલન દ્વારા શાળાના કર્મચારીઓ માટે જાગૃતિ કેળવણી કાર્યક્રમ યોજો.
- પ્રાથમિક સારવારની ટેકનિક્સ પર વિદ્યાર્થીઓ તથા શિક્ષકો માટે આરોગ્ય શિબિરો યોજો.
- તેમની નિયમિત રીતે ડીલ્સ કરાવવા અન્ય ટુકડીઓને મદદ કરો.
- ભૂંક્પ, પૂર અથવા અન્ય કોઈ હોનારત અંગે ડૈનિક હવામાન, અહેવાલો વિષે શાળાને છેલ્લામાં છેલ્લી આધુનિક માહિતીથી સુસજ્જ રાખો.
- કટોકટી દરમિયાન વધુ સારા સંદેશાવ્યવહાર તથા સંકલન માટે ટુકડીના સભ્યોના સંપર્કની વિગતો વિષે બધા જ વિદ્યાર્થીઓના વાતીઓના સંપર્કની વિગતોની યાદી તૈયાર કરો અને વાતીઓને તે બાબતોની જાણ કરો.

આપત્તિ દરમિયાન

- યોગ્ય ચેતવણી પદ્ધતિઓથી શાળા અને અધિકારીઓને સાવધ કરો.
- કટોકટીમાં તેમની ફરજો બજાવવામાં અન્ય ટુકડીઓને સહાય કરો.

આપત્તિ પછી

- પરિસ્થિતીને કાબૂ હેઠળ રાખો અને તબીબી પ્રાથમિક સારવાર, શોધ અને બચાવ વગેરે જેવી આપત્તિ બાદની પ્રવૃત્તીઓ માટે કટોકટી પ્રતિકારકો સાથે સતત સંપર્ક રાખો.

બી. પ્રાથમિક સારવાર ટુકડી

- ટુકડીના સભ્યો- ૨-૩ શિક્ષકો તથા ૫-૬ વિદ્યાર્થીઓ

આપત્તિ પહેલાં-

- પ્રાથમિક સારવારના સાધનો શાળામાં રાખવા જોઈએ. (જ્યાં સરળતાથી પહોંચી શકાય તથા બધાને ખબર હોય તેવા સ્થળે)
- આરોગ્ય ક્ષેત્રે કાર્ય કરતી સ્વૈચ્છિક સંસ્થાના (એન.જી.ઓ.)/સ્થાનિક આરોગ્ય વિભાગ/ ફાયર બ્રિગેડ દ્વારા મુળભૂત પ્રાથમિક સારવારની ટેકનિક્સમાં ટુકડીના બધા જ સભ્યો તાલીમબધ્ય હોવા જોઈએ.
- આ ટુકડીના બધા જ સભ્યોને રીફેશર તાલીમ નિયમિત રીતે આપવી જોઈએ.
- અસરકારકતા અને ક્ષમતામાં વૃધ્ધી કરવા નિયમિત ડ્રીટ્સ યોજો.

આપત્તિ દરમિયાન-

- શાળામાં યોગ્ય કક્ષાએ કટોકટી પ્રાથમિક સારવારની જગ્યા ઉભી કરો.
- ધાયલ થયેલ વ્યક્તિઓના પ્રમાણ પર આધારીત પ્રાથમિક સારવાર સુવિધા પુરી પાડો.

આપત્તિ પછી-

- ધાયલ થયેલ વ્યક્તિઓના પ્રમાણ પર આધારીત નજીકના આરોગ્ય કેન્દ્ર/હોસ્પિટલમાંથી સહાય મેળવો અથવા ૧૦૮ પર ફોન કરો.
- ધવાયેલ વ્યક્તિઓની સારવાર માટે કેન્દ્ર સ્થાપવા યોગ્ય સ્થળ નક્કી કરો.
- બધા જ કેસો તથા અપાયેલ સારવારની નોંધ રાખો.
- ગંભીર રીતે ધવાયેલા લોકો માટે વાહનવ્યવહાર ટુકડીની મદદ વડે ૧૦૮ ના સંકલનમાં તેમને નજીકની આરોગ્ય હોસ્પિટલમાં દાખલ કરો.

સી. શોધ અને બચાવ ટુકડી

• ટુકડીના સભ્યો- ૨-૩ શિક્ષકો તથા ૫-૬ વિદ્યાર્થીઓ

આપત્તિ પહેલાં-

- શાળા પ્રવેશ, બહાર જવાના દરવાજા, સીડી, પેસેજ દરવાજા, બારી બારણા વગેરે દર્શાવતા મકાનનો પ્લાન તથા શાળા સ્થળાંતર પ્લાનની નકલ મેળવો.
- દરેક વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા, શિક્ષકો, અન્ય કર્મચારીઓ, વર્ગખંડો, લેબ્સની સંખ્યાની માહિતી મેળવો.
- વર્ગખંડો, લેબ્સ, શાળાના દરવાજાની બધીજ ચાવીઓ યોગ્ય જગ્યાએ હોવી જોઈએ કે જેથી તે સહેલાઇથી મળી શકે અને સમગ્ર ટુકડીના સભ્યોને તેની જાણકારી હોવી જોઈએ.
- સીસોટી, બચાવ હેલ્પેટ્સ, ટોર્ચ, ફાન્સ, દોરાં તથા સીડી (બે માળના મકાનના કિસ્સામાં) જેવા અગત્યના સાધનો તથા અશક્ત લોકોને બચાવવા જરૂરી સાધનો તૈયાર રાખવા જોઈએ.
- ટુકડીના સભ્યો, સ્થાનિક આગ વિભાગ દ્વારા મુળભૂત પાચાની શોધ અને બચાવની ટેકનિક્સમાં તાલીમબધ્ય હોવા જોઈએ.

- અસરકારકતાની ચોકસાઈ કરવા તથા વધુ સારા સંકલન મેળવવા મોકફીલ્સ નિયમિત રીતે યોજવવી જોઇએ.

હોનારત દરમિયાન-

- પરિસ્થિતી પ્રમાણે શોધ અને બચાવની કામગીરી કરો.
- અશક્ત લોકો પ્રત્યે અન્ય લોકો કરતાં વધુ સારું ધ્યાન આપવું જોઇએ. અશક્ત લોકોને વધુ સારા સલામત સ્થળે લઈ જવા જોઇએ.

આપત્તિ પઢી-

- બધા રૂમો ચેક કરવા જોઇએ કે જેથી કોઇપણ બાળકો રૂમમાં રહી ન જાય.
- ગંભીર રીતે ઘવાયેલ લોકોને તબીબી સહાય માટે પ્રાથમિક સારવાર ટુકડીને સોપવા જોઇએ.
- રાહત બચાવ કામગીરી દરમિયાન જો કોઈ બોધપાઠ શીખવા મળ્યો હોય તો તે મુજબ બચાવના નિયમોને અધ્યતન કરો.

ડી. સ્થળાંતર ટુકડી

- ટુકડીના સભ્યો- ૨-૩ શિક્ષકો તથા ૫-૬ વિદ્યાર્થીઓ

આપત્તિ પહેલાં-

- શાળા પ્રવેશ, બહાર જવાના દરવાજા, સીડી, પેસેજ દરવાજા, બારી બારણા વગેરે દર્શાવતા મકાનનો પ્લાન તથા શાળા સ્થળાંતર પ્લાનની નકલ મેળવો.
- દરેક વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા, શિક્ષકો, અન્ય કર્મચારીઓ, વર્ગાંડો, લેબ્સની સંખ્યાની માહિતી મેળવો.
- વર્ગાંડો, લેબ્સ, શાળાના દરવાજાની બધીજ ચાવીઓ યોગ્ય જગ્યાએ હોવી જોઇએ કે જેથી તે સહેલાઈથી મળી શકે અને સમગ્ર ટુકડીના સભ્યોને તેની જાણકારી હોવી જોઇએ.
- હોનારતોનો કયાસ કાઢીને દિવાલ પર સાઇન પોસ્ટર્સ મુકવા જોઇએ કે જેથી દરેક રૂમમાંથી વ્યક્તિઓ સરળ અને વહેલાં સ્થળાંતર માટે માર્ગદર્શન મેળવી શકે.
- અશક્ત (અસમર્થ) વ્યક્તિઓની જરૂરીયાતોને અગત્યતા આપીને સ્થળાંતર માટે જરૂરી વસ્તુઓ પહોંચાડવા માટે વ્યવસ્થા કરો.
- જુદી જુદી હોનારતો માટે અન્ય ટુકડીઓના પરામર્શમાં નિયમિત રીતે સ્થળાંતર ફીલ્સ કરાવવી જોઇએ.

આપત્તિ દરમિયાન-

- પ્રેક્ટિસ ફીલ્સમાં નક્કી કરાયેલ પદ્ધતિ મુજબ લોકોનું સ્થળાંતર કરો.
- છલ્લામાં છલ્લો વિદ્યાર્થી સુરક્ષિત જગ્યાએ પહોંચે ત્યાં સુધી વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપો.

GSDMA

આપત્તિ પણી-

- બધી જ સ્થળાંતર કરાયેલ વ્યક્તિઓની ગણતરી કરો અને શાળાના રેકૉર્ડમાં જણાવેલ ખરેખર સંખ્યા સાથે તેને મેળવી જુઓ.
- જો સંખ્યામાં કોઈ વિસંગતતા જણાય તો તેની શોધ અને બચાવ ટુકડીને જાણ કરો.

સ્થળાંતર પદ્ધતિ (કાર્યવિધિ)નું વ્યવસ્થાપન કરો અને ખાસ મુદ્દાઓની નોંધ કરો કે જે પ્રેક્ટીસ કરાયેલ ડ્રીલ્સમાં નહોતા.

૭. સ્થળ સુરક્ષા ટુકડી

- ટુકડીના સભ્યો- ૨-૩ શિક્ષકો તથા ૫-૬ વિદ્યાર્થીઓ

આપત્તિ પહેલાં-

- શાળા પ્રવેશ, બહાર જવાના દરવાજા, સીડી, પેસેજ દરવાજા, બારી બારણા વગેરે દર્શાવતા મકાનનો પ્લાન તથા શાળા સ્થળાંતર પ્લાનની નકલ મેળવો.
- દરેક વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા, શિક્ષકો, અન્ય કર્મચારીઓ, વર્ગખંડો, લેબ્સની સંખ્યાની માહિતી મેળવો.
- વર્ગખંડો, લેબ્સ, શાળાના દરવાજાની બધીજ ચાવીઓ યોગ્ય જગ્યાએ હોવી જોઇએ કે જીથી તે સહેલાધથી મળી શકે અને સમગ્ર ટુકડીના સભ્યોને તેની જાણકારી હોવી જોઇએ.
- કટોકટીના સમયે શાળામાંથી વિદ્યાર્થીઓને બહાર કાઢવા માટે વાહન વ્યવહાર વ્યવસ્થાપન ટુકડીને સામેલ રાખી માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરો તેમજ માર્ગદર્શિકાથી માતા-પિતા તેમજ વાતિઓને અવગત કરો.
- કટોકટીના સમયે સુચારુ સંચાલન માટે વિદ્યાર્થીઓ તેમજ માતા-પિતાઓના સંપર્ક માટે તેમના સંપર્ક માહિતીની યાદી તૈયાર કરો તેમજ આ યાદી સ્થળ સુરક્ષા ટુકડીના સભ્યોને પુરી પાડો.

GSDMA

આપત્તિ દરમિયાન-

- શાળા પરિસરમાં અંદર તથા બહાર જવાનો માર્ગ નિયંત્રિત કરો તથા તેને માત્ર કટોકટીની સેવાઓ માટે જ ઉપલબ્ધ બનાવો.
- ટોળાનું સંચાલન કરવા સ્થાનિક પોલિસ અથવા ફાયર બ્રિગેડની મદદ લો.

આપત્તિ પછી-

- અંદર તથા બહાર જવાનો માર્ગ નિયંત્રિત કરો શાળા પરિસરને સલામત સુરક્ષિત બનાવો.
- માતા-પિતા તથા વાલીઓ સાથેના વ્યવહાર માટે દરવાજા પર ટુકડીના ર સદસ્યોને રાખો તથા ફાયર બ્રિગેડ, પોલિસ કર્મચારીઓ તથા અન્ય સંબંધિત એજન્સીઓ સાથે જોખમવાળા વિસ્તારોમાં પહોંચવા માટે તેમની સાથે સંકલન કરો.

એફ. વાહન વ્યવહાર વ્યવસ્થાપન ટુકડી-

ટુકડીના સભ્યો- સ્કૂલ બસમાં જતા શિક્ષકો તથા દરેક ધોરણમાંથી ર વિદ્યાર્થીઓ.

આપત્તિ પહેલાં-

- બધી જ નજીકની હોસ્પિટલો, આરોગ્ય કેન્દ્રો, પોલિસ સ્ટેશન્સ, ફાયર બ્રિગેડ, બસ ડોપો તેમજ વિદ્યાર્થીઓ વાલીઓ વગેરેની સંપર્ક યાદી તૈયાર કરો તથા તેમની સાથે સંપર્ક કેળવો.
- શાળામાં ઉપલબ્ધ બધા જ વાહનો માટે માર્ગદર્શક નકશો તૈયાર કરો તથા તેમને પહોંચવાના સ્થળનું નકશામાં નિર્દેશન કરો. પ્રતિબંધિત વિસ્તાર અંગેના કિસ્સામાં વૈકલ્પિક માર્ગ પણ નકશામાં દર્શાવો.
- વાહનોના બધાજ કર્મચારીઓને માર્ગદર્શક નકશાથી વાકેફ કરો કે જેથી તેમને નજીકના માર્ગની પણ જાણકારી મળી શકે.
- બધા જ સભ્યોએ સ્થાનિક આરોગ્ય વિભાગમાંથી પ્રાથમિક સારવારની મુળતત્વ તાલીમ મેળવવી જોઈએ.
- અસરકારક વ્યવસ્થાપન માટે વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવા માટે ટીમ વાકેફ હોવી જોઈએ.
- અશક્ત વિદ્યાર્થીઓના માટે અલગ વ્યૂહ તૈયાર કરો.

આપત્તિ દરમ્યાન-

- વાહનોના કર્મચારીઓને પહોંચવાના સ્થળે જવા સલામત રીતે શાળાની બહાર જવા માર્ગદર્શન આપો.
- બધા જ વિદ્યાર્થીઓને નિયત વાહનમાં સલામત રાખો. અશક્ત વિદ્યાર્થીઓની ખાસ સંભાળ લો.

આપત્તિ બાદ-

- હેરફેર માટે વધુ વાહનોની જરૂરીયાત માટે અન્ય ટીમો સાથે સંકલન કરો.
- શાંત રહેવા લોકોને સુચના આપો તથા વાહનોના કર્મચારીઓ સાથે સંકલનમાં રહીને તેમના સંબંધિત વાહનોમાં પહોંચવા તેમને માર્ગદર્શન આપો.
- પ્રાથમિક સારવાર ટીમના સભ્યોના સંકલનમાં રહીને ઘવાયેલ વ્યક્તિઓને પ્રાથમિક સારવારની સહાય કરો.

જી. આગ સલામતી ટુકડી-

- ટુકડીના સભ્યો- ૪ શિક્ષકો અને ૫-૬ વિદ્યાર્થીઓ

GSDMA

આપત્તિ પહેલાં-

- એ બાબતની ખાતરી કરો કે શાળા પાસે ઇન્સ્ટોલ કરેલા પુરતી સંખ્યામાં આગશામકો છે કે કેમ અને તે ચાલુ સ્થિતીમાં છે કે કેમ તેની પણ ચોકસાઈ કરો.
- ટુકડીના બધા જ સભ્યોએ આગશામક કેવી રીતે ચલાવવું તેની જાણકારી મેળવી લેવી જોઇએ.
- એ બાબતની ખાતરી કરો કે જુલ્લાતંત્રના પરામર્શમાં રહીને સ્થાનિક આગ વિભાગ દ્વારા નિયમિત રીતે સમયાંતરે આગ સલામતીનું એસેસમેન્ટ કરવામાં આવે.
- ટુકડીના સભ્યોએ નિયમિત રીતે મોકદ્દીલમાં ભાગ લેવો જોઇએ.
- ઉદ્યોગો, કારખાનાઓ વગેરે જેવા નજીકના આપત્તિજનક વિસ્તારો ઉપર ખાસ નજર રાખો અને તેમને સંબંધિત કોઇપણ પ્રવૃત્તિ વિષે સ્થાનિક તંત્રને સાવધ કરો.
- એ બાબતની ખાતરી કરો કે મેઇન સ્વીચો સહિત ઇલેક્ટ્રીક વાર્યસ અને સ્વીચો કવર છે કે કેમ, અને જો ખુલ્લી જણાય તો વિજળી વિભાગના પરામર્શમાં રહીને તેને રીપેર કરાવવા માટે શાળા વ્યવસ્થાપન તંત્રને જાણ કરો.

આપત્તિ દરમિયાન-

- શક્ય હોય તો મેઇન સ્વીચ બંધ કરો અને સમગ્ર શાળા માટે વિજળી પુરવઠો કાપી નાખો.
- જો કોઇ વિદ્યાર્થી આગમાં સળગવા માંડે તો તેને સ્ટોપ, ડ્રોપ અને રોલનો આદેશ કરો.
- આગ શામકોનો ઉપયોગ કરી, જ્યાં આગ દેખાય ત્યાં તેને બુઝાવવાનો પ્રયાસ કરો.
- જો આગ ભયંકર સ્વરૂપ ધારણ કરે તો શાળાના મકાનમાંથી બહાર નિકળી જાઓ.
- જેટલું વહેલું બને તેટલું વહેલું સ્થાનિક ફાયર બ્રિગેડને જાણ કરો.

આપત્તિ પછી-

- એ બાબતની ખાતરી કરો કે બધા જ વિદ્યાર્થીઓ શાળાના મેદાનમાં ઉપસ્થિત છે કે કેમ? જો ગણતરીમાં ખુટે તો શોધ અને બચાવ ટુકડીને તરત જ તેની જાણ કરો.
- તેમની કામગીરી કરવામાં શોધ અને બચાવ ટુકડી તથા પ્રાથમિક સારવાર ટુકડીને મદદ કરો.
- અદ્યતન માહિતી તૈયાર કરી અને વધુ સારા સંકલન માટે શાળા વ્યવસ્થાપન/સ્થાનિક જુલ્લા વહીવટી તંત્રને જાણ કરો.

GSDMA

પરિણામ-૬

વિદ્યાર્થીઓની વર્ગવાર માહિતી

ધોરણ	વિભાગ	કિશોર	કન્યા	અશક્ત બાળકોની સંખ્યા	કુલ
૧	અ બ ગ સ	૨૫	૧૬	-	૪૪
૨	અ બ ગ સ	૨૫	૩૪	૦૩	૫૩
૩	અ બ ગ સ	૨૩ ૧૨	૧૧ ૧૭	૦૪	૩૪
૪	અ બ ગ સ	૧૭ ૧૬	૩૧ ૨૮	૦૪	૪૮
૫	અ બ ગ સ	૧૪ ૧૭	૨૪ ૨૧	૦૧	૩૮
૬	અ બ ગ સ	૧૧ ૧૫	૨૪ ૧૮	૦૧	૩૫
૭	અ બ ગ સ	૧૫ ૧૮	૨૬ ૧૬	૦૩	૪૨

૮	અ બ ક સ	૧૫ ૨૨	૨૨ ૧૮	૦૧	૩૭ ૪૧
૯	અ બ ક સ	-	-	-	-
૧૦	અ બ ક સ	-	-	-	-
૧૧	અ બ ક સ	-	-	-	-
૧૨	અ બ ક સ	-	-	-	-

GSDMA

પરિશીળ-૭

શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની માહિતી

પરિશિષ્ટ-૮

બિન-શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની માહિતી

	બિન-શૈક્ષણિક કર્મચારીઓની માહિતી	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ
	વહીવટી	-	-	-
	પટાવાળા	-	-	-
	રક્ષક	-	-	-
	ફાઇવર	-	-	-
	અન્ય	-	-	-
	તાલીમ પામેલા સ્વયંસેવકો	ઇકરાઓ	કન્યાઓ	
	એન.સી.સી. (હા/ના)	ના	ના	
	એન.એસ.એસ. (હા/ના)	ના	ના	
	સ્કાઉટ (હા/ના)	ના	ના	

પરિશિષ્ટ-૯

કટોકટી/આપત્તિ પરિશિષ્ટ માટે અગત્યના સંપર્કની માહિતી

ક્રમાંક	સ્થળ	સંપર્કની માહિતી	સરનામું
૧	ફાયર સ્ટેશન	૦૨૮૩૬-૨૩૧૬૧૦	નગરપાલિકા, ગાંધીધામ
૨	પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર	૦૨૮૩૬-૨૬૧૬૨૬	રામબાગ હોસ્પિટ, ગાંધીધામ
૩	નજીકની હોસ્પિટલ	૦૨૮૩૬-૨૬૧૬૨૬	રામબાગ હોસ્પિટ, ગાંધીધામ
૪	પોલિસ સ્ટેશન	૦૨૮૩૬-૨૩૨૪૦૦	ગાંધીધામ
૫	કટોકટી સંચાલન કેન્દ્ર	૦૨૮૩૨-૨૫૨૩૪૭	બુજું-કચ્છ
૬	ફાર્મસી	-	-
૭	બ્લડ બેન્ક	૮૭૨૭૭ ૩૪૪૮૭	રાજારામ બ્લડ બેન્ક, ગાંધીધામ
૮	કલેક્ટર કચેરી	૦૨૮૩૨-૨૫૦૦૨૦	બુજું-કચ્છ
૯	તાલુકા પંચાયત	૦૨૮૩૬-૨૮૦૨૬૦	ગાંધીધામ
૧૦	ગ્રામ પંચાયત	-	-
૧૧	નાગરિક સંરક્ષણ	૦૨૮૩૨-૨૩૦૫૦૩	બુજું-કચ્છ
	તાલીમ પામેલ/ પ્રમાણિત તરવૈયા	૦૨૮૩૬-૨૩૧૬૧૦	ફાયર બ્લોક, ગાંધીધામ

GSDMA

પરિણામ-૧૦

સભ્યોની વિગતો

૧. જાગૃતિ કેળવણી અને સંદેશાવ્યવહાર ટુકડી

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સંપર્ક નંબર	ઇ-મેઇલ
૧	શ્રીમિત વી. કે. પરમાર	મ. શ્રી.	૮૦૯૬૦ ૨૫૦૫૪	-
૨	શ્રીમિત પી. આર. પટેલ	મ. શ્રી.	૮૮૮૮૮ ૭૬૬૪૫	-
૩	માંગલિયા જસવંતી રમેશ	૮ અ	-	-
૪	વિંઝોડા નંદની સુરેશ	૬ અ	-	-
૫	શ્રીમાળી ધૂવ પ્રભાશંકર	૭ અ	-	-
૬	મહેશ્વરી ભાવિની ખીમજી	૮ બ	-	-

૨. પ્રાથમિક સારવાર ટુકડી

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સંપર્ક નંબર	ઇ-મેઇલ
૧	શ્રીમિત એસ. એમ. ચૌહાણ	મ. શ્રી.	૬૪૨૬૨ ૬૬૨૦૭	-
૨	શ્રીમિત એ. એમ. પટેલ	મ. શ્રી.	૮૮૭૮૨ ૨૭૪૦૩	-
૩	માધ્દ દામિની મોહન	૮ અ	-	-
૪	મહેશ્વરી ભગવતી બાળુ	૬ અ	-	-
૫	શ્રીમાળી લેખરાજ મહેશ	૭ અ	-	-
૬	ધુવા રોશની નારાણા	૮ બ	-	-

GSDMA

૩. શોધ અને બચાવ ટુકડી

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સંપર્ક નંબર	ઇ-મેઇલ
૧	શ્રીમિત આર. એમ. ડોડીયા	મ. શિ.	૮૪૨૬૧ ૮૪૫૩૮	-
૨	શ્રીમિત એ. આર. લિભારીયા	મ. શિ.	૮૮૭૬૭ ૦૦૧૩૪	-
૩	ગરવા આશા પ્રવિષ્ટ	૮ અ	-	-
૪	હોથી ઝુબેદા કાસમ	૯ અ	-	-
૫	ગુરી સ્વાતી રમેશ	૭ અ	-	-
૬	સંજોટ શેતા મુરજુ	૭ બ	-	-

૪. સ્થળાંતર ટુકડી

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સંપર્ક નંબર	ઇ-મેઇલ
૧	શ્રી સી. કે. પટેલ	મ. શિ.	૯૯૨૪૦ ૦૦૩૩૬	-
૨	શ્રીમિત જે. પી. પટેલ	મ. શિ.	૮૪૨૬૮ ૧૫૨૮૯	-
૩	ચુણા મનિષા હેમરાજ	૮ અ	-	-
૪	સીય સુરેજ મનજુ	૯ અ	-	-
૫	ગુરી નમૃતા રમેશ	૭ અ	-	-
૬	દનિયા જશોદા નારાણ	૭ બ	-	-

૫. સ્થળ સુરક્ષા ટુકડી

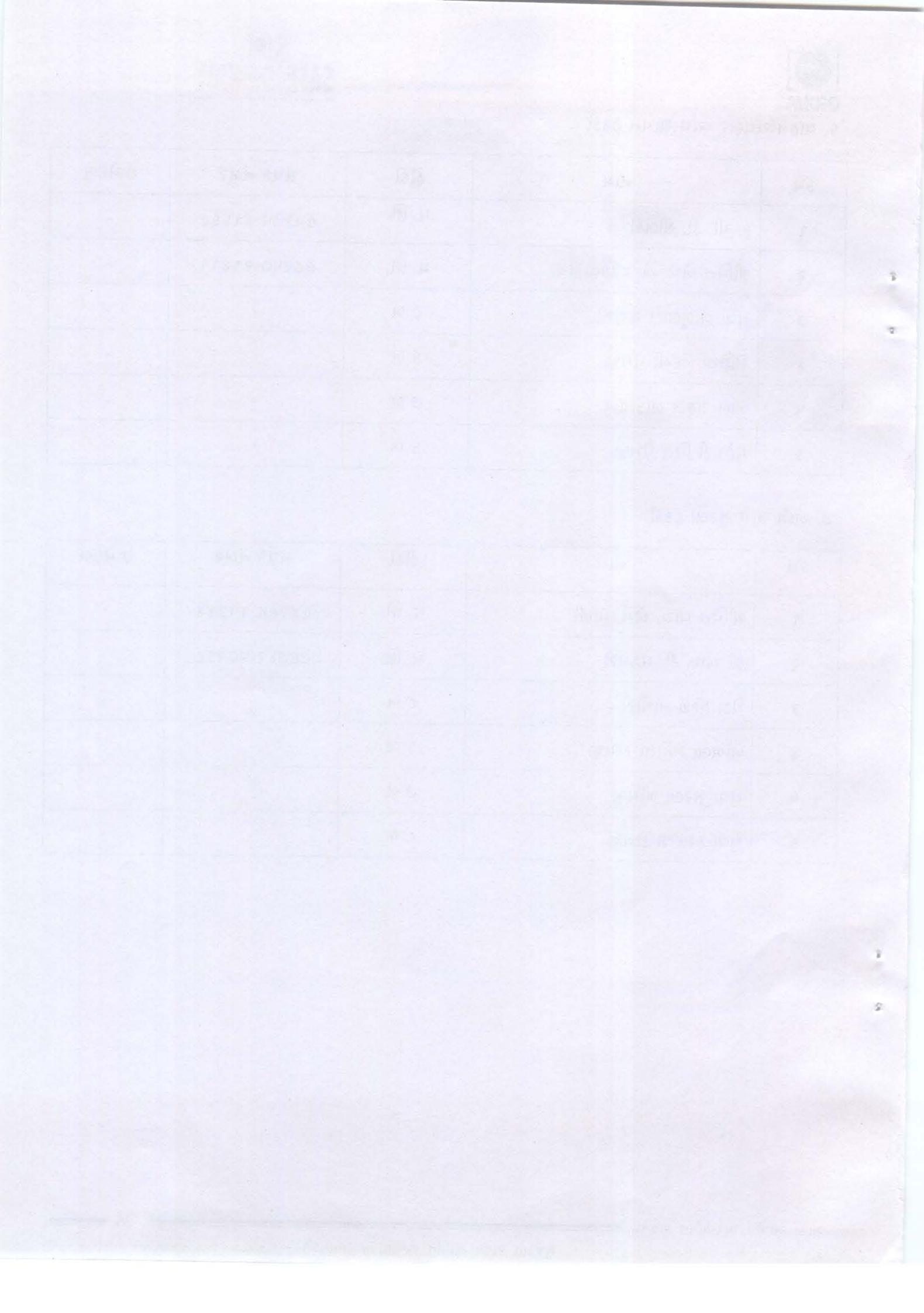
ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સંપર્ક નંબર	ઇ-મેઇલ
૧	શ્રીમિત જે. આર. પરમાર	મ. શિ.	૯૯૩૮૨ ૭૦૧૪૧	-
૨	શ્રીમિત એન. આઈ. પટેલ	મ. શિ.	૯૫૭૪૩ ૮૯૦૪૩	-
૩	થારુ પ્રતિક ચતુર	૮ અ	-	-
૪	ધુવા મયુર કાનજુ	૯ અ	-	-
૫	વિંઝોડા જાગૃતિ માલશી	૭ અ	-	-
૬	શ્રીમાળી વિકમ અશોક	૭ બ	-	-

૬. વાહનવ્યવહાર વ્યવસ્થાપન ટુકડી

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સંપર્ક નંબર	ઇ-મેઇલ
૧	કુ. પી. ડી. સોલંકી	મ. શ્રી.	૮૫૩૭૫ ૪૧૬૬૬	-
૨	શ્રીમિત એમ. એ. ઓડવાડીયા	મ. શ્રી.	૬૮૨૫૦ ૨૧૪૧૧	-
૩	ધુવા બાબુલાલ રાયશી	૮ બ	-	-
૪	રોશિયા નંદની પ્રેમજી	૫ બ	-	-
૫	ખાન રાહુલ આફતાબ	૭ બ	-	-
૬	મહેશરી મિત પ્રેમજી	૬ બ	-	-

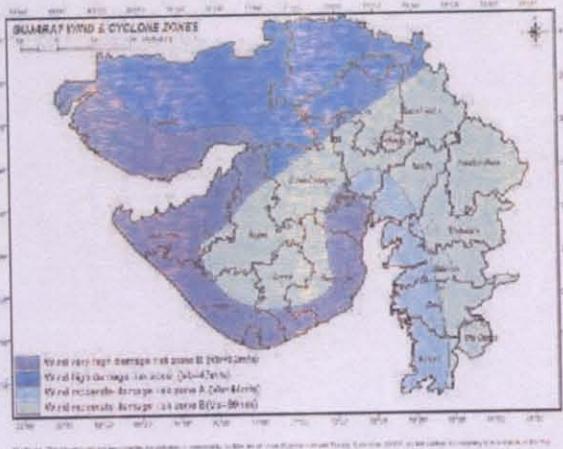
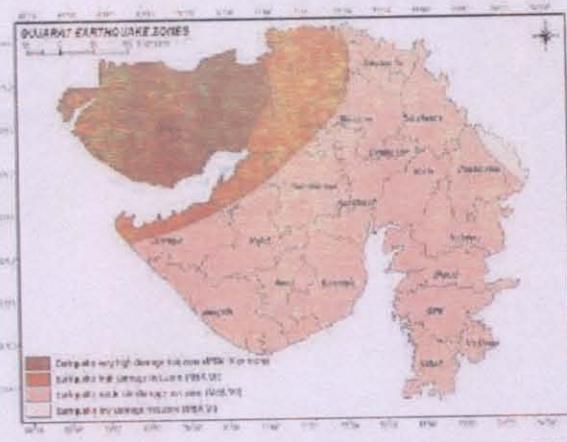
૭. આગ સામે સુરક્ષા ટુકડી

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	સંપર્ક નંબર	ઇ-મેઇલ
૧	શ્રીમિત વાય. એમ. માળી	મ. શ્રી.	૮૪૨૮૮ ૧૫૩૪૪	-
૨	શ્રી આર. ટી. મહેશરી	મ. શ્રી.	૬૬૭૪૨ ૫૦૨૩૮	-
૩	ઘેડા હરેશ નામોરી	૮ બ	-	-
૪	ખાંખલા સવિતા દામજી	૫ બ	-	-
૫	ધુવા સરલા ખીમજી	૭ બ	-	-
૬	ધુવા કમલેશ કાનજી	૮ બ	-	-

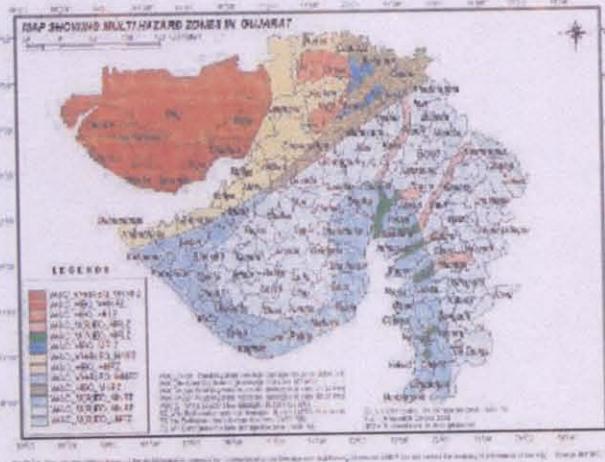
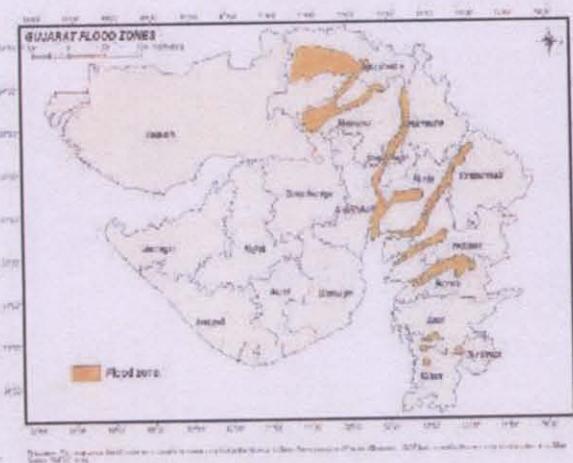

નકશાઓ ::

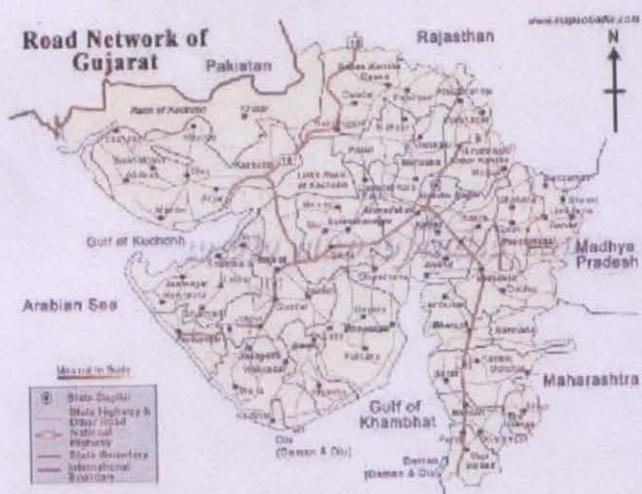
ગુજરાતમાં કુદરતી આફતો અને અસરકર્તા વિસ્તાર દર્શાવતા

ભૂક્રણ નું જોખમ દર્શાવતો નકશો

પૂર નું જોખમ દર્શાવતો નકશો

માર્ગ અક્સમાત નું જોખમ દર્શાવતો નકશો

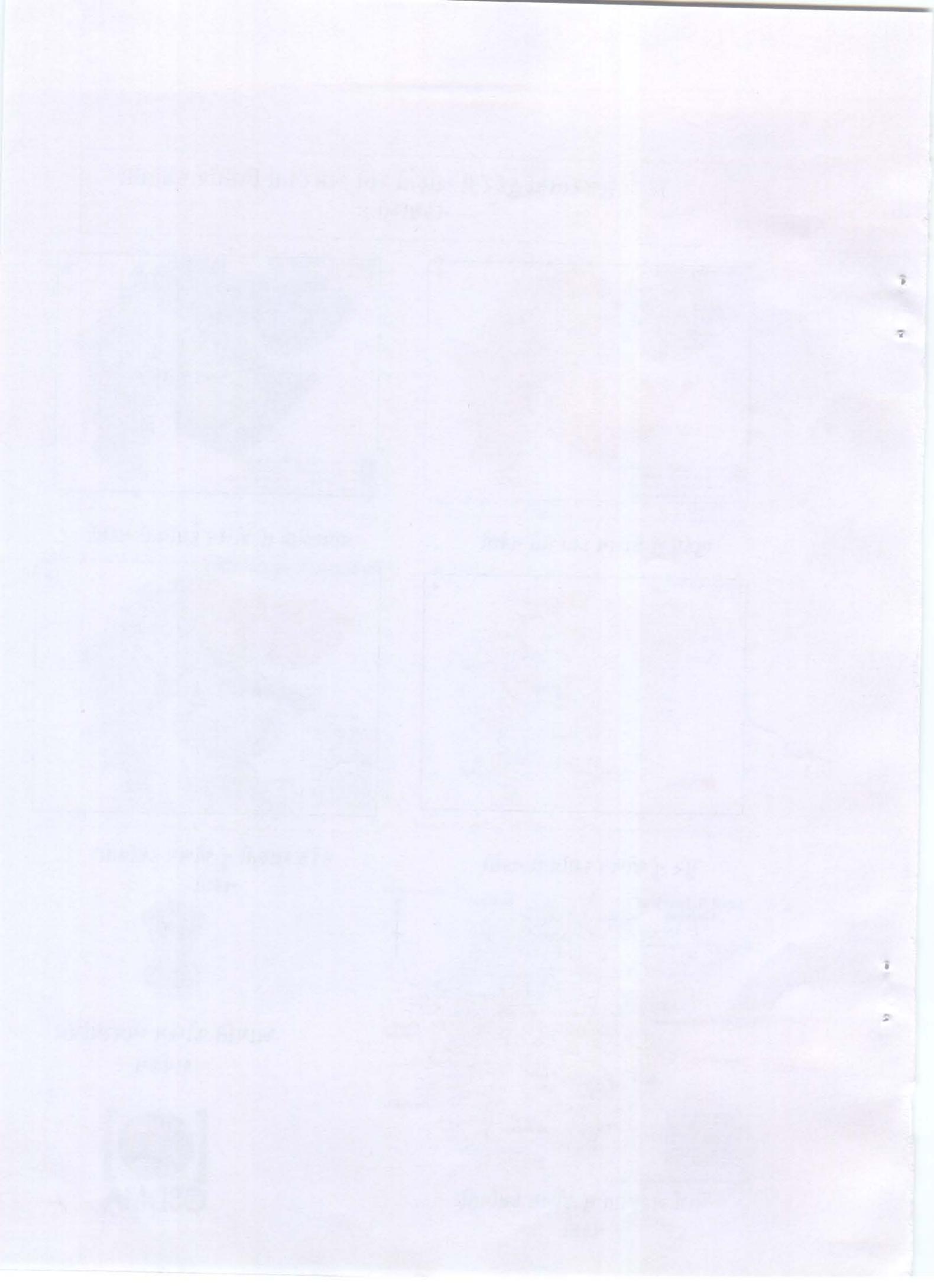
વાવાળોડા નં જોખમ દર્શાવતો નકશો

દરેક આફતો નું જોખમ દર્શાવતો નકશો

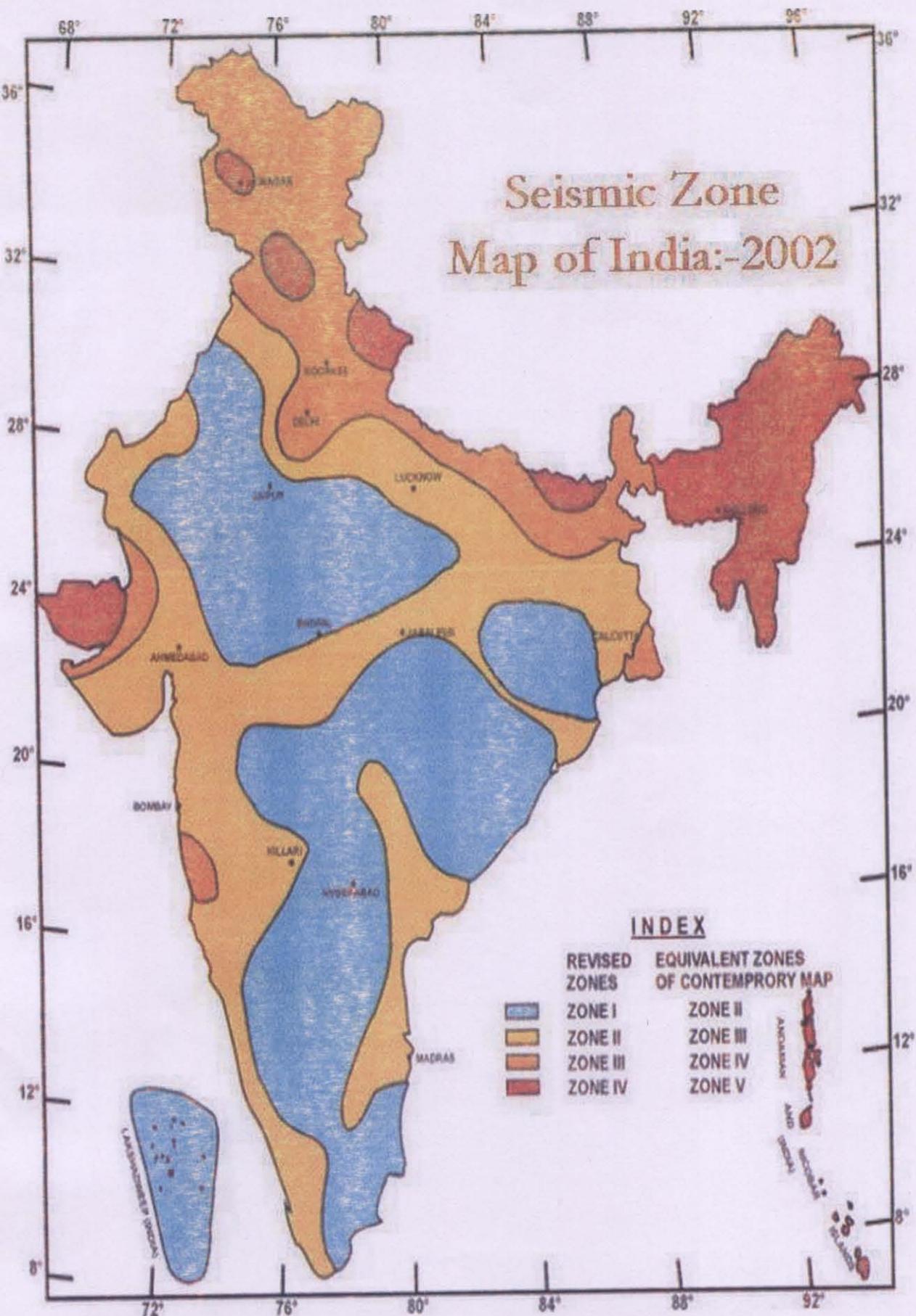

આપતી જોખમ વ્યવસ્થાપન
કાર્યક્રમ

Seismic Zone Map of India:-2002

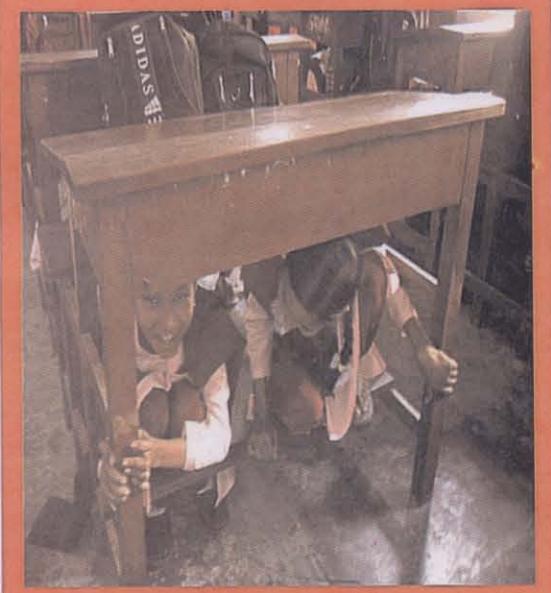

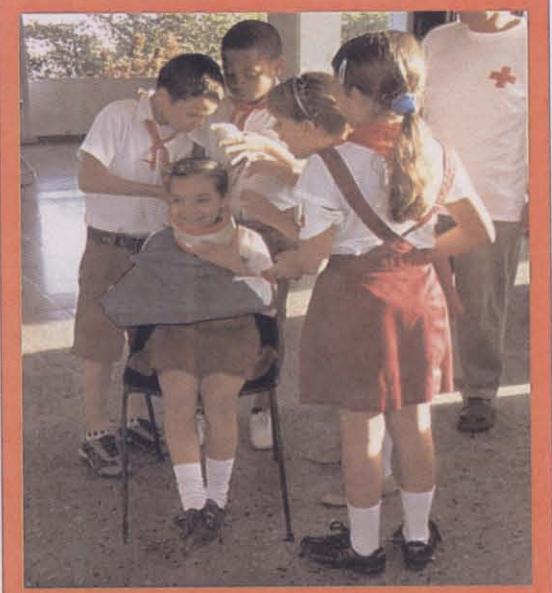
આગાં તાલીમ અને નિર્દર્શાન

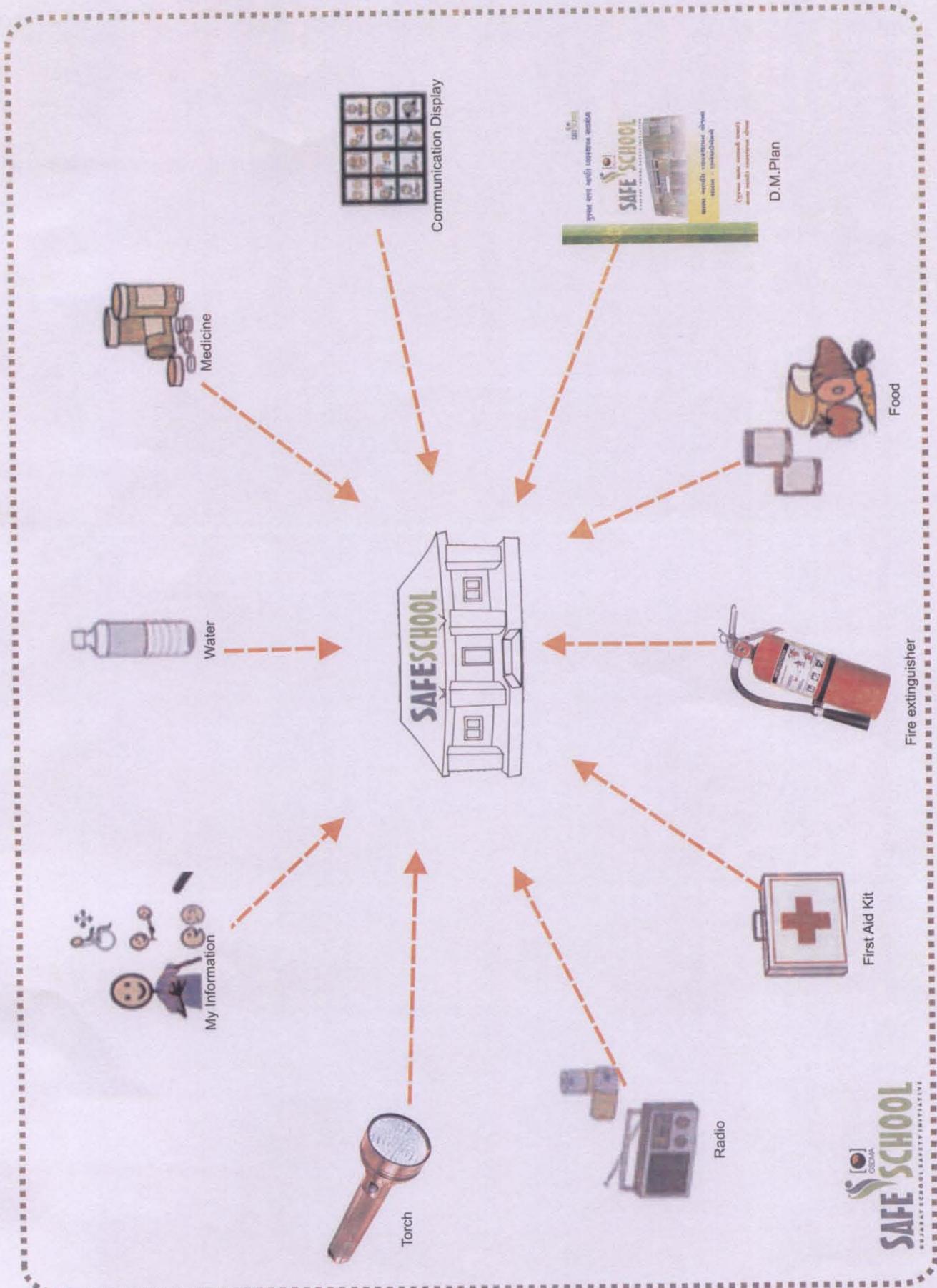
લંકપણી કવાયત

પ્રાથમિક સારવાર તાલીમ

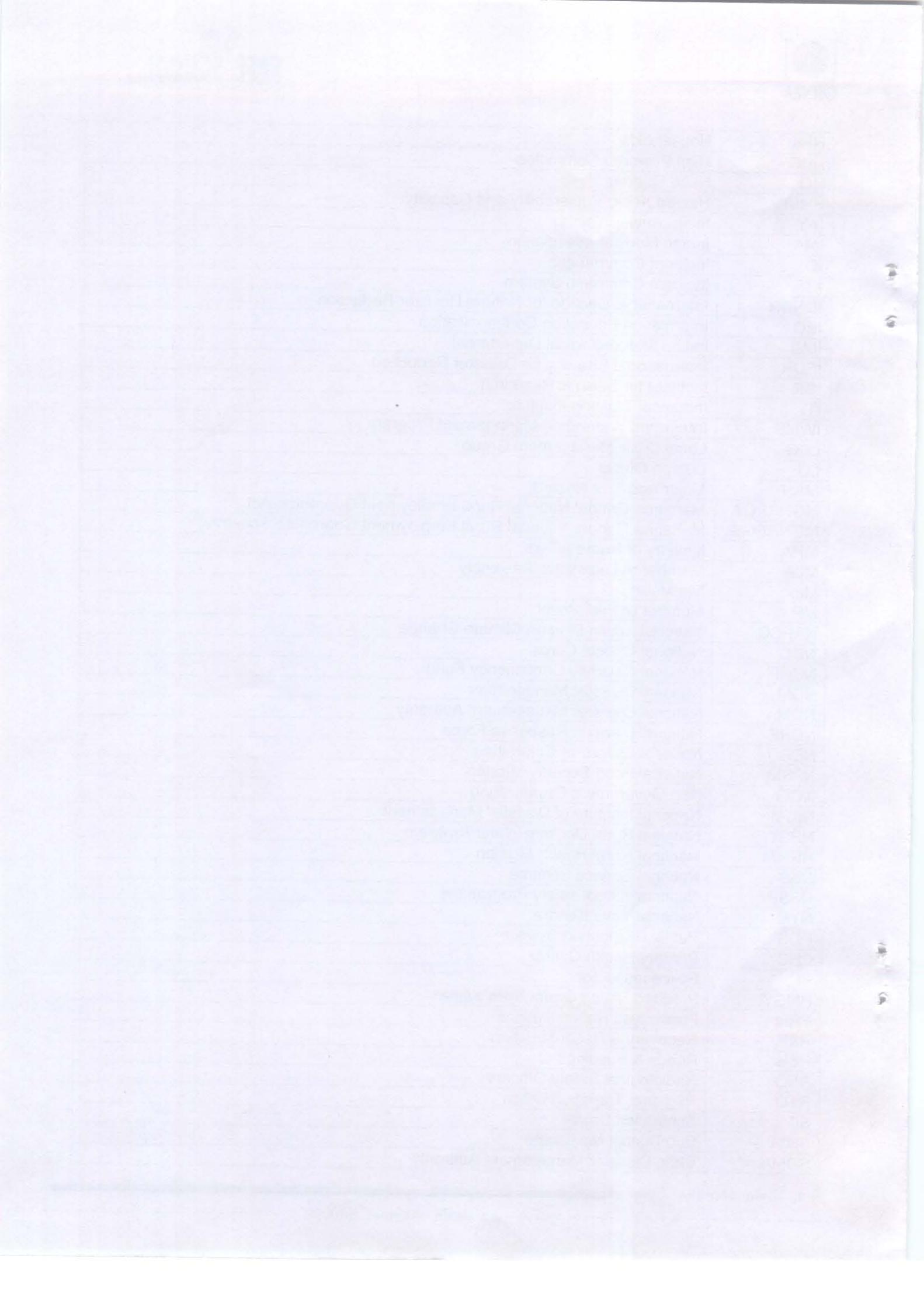
List of Abbreviations

AERB	Atomic Emergency Regulatory Board
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
APMC	Agricultural Produce Market Committee
AE	Assistant Engineer
AH	Animal Husbandry
ATI	Administrative Training Institute
ATS	Anti Terrorist Squad
ATVT	Apno Taluko Vibrant Taluko
BPL	Below Poverty Line
BRC	Block Resource Centre
CBO	Community Based Organization
CDHO	Chief District Health Officer
CDPO	Child Development Project Officer
CHC	Community Health Center
CRC	Community Resource Centre
CRF	Calamity Relief Fund
CSO	Civil Society Organization
DCG	District Crisis Management Group
DDMA	District Disaster Management Authority
DDMP	District Disaster Management Plan
DDO	District Development Officer
DEOC	District Emergency Operation Centre
DISH	Directorate of Industrial Safety and Health
DM	Disaster Management
DPO	District Project Officer
DRM	Disaster Risk Management
DRR	Disaster Risk Reduction
DSP	Deputy Superintendent of Police
Dy. Eng.	Deputy Engineer
Dy. SP	Deputy Superintendent of Police
EMRI	Emergency Management & Research Institute
ESR	Elevated Surface Reservoir
EWS	Early Warning System
Ex. Eng.	Executive Engineer
FCI	Food Corporation of India
FPS	Fair Price Shop
FWP	Food for Work Program
GDCR	General Development Control Regulation
GIDM	Gujarat Institute of Disaster Management
GLR	Ground Level Reservoir
GMB	Gujarat Maritime Board
Goi	Government of India
GPs	Gram Pranchayats
GPCB	Gujarat Pollution Control Board
GSDMA	Gujarat State Disaster Management Authority
GSSI	Gujarat School Safety Initiative
GWSSB	Gujarat Water Supply and Sewerage Board
HFA	Hyogo Framework for Action

(a) (b)

(c) (d)

HHs	Households
HPC	High Powered Committee
HQ	Head Quarter
HRVC	Hazard, Risk, Vulnerability and Capacity
IAY	Indira Aawas Yojana
IMA	Indian Medical Association
IC	Incident Commander
ICS	Incident Command System
IDNDR	International Decade for Natural Disaster Reduction
IEC	Information Education Communication
IMD	Indian Meteorological Department
ISDR	International Strategy for Disaster Reduction
ISR	Institute for Seismic Research
ITI	Industrial Training Institute
IWMP	Integrated Watershed Management Program
LCG	Local Crisis Management Group
LO	Liaison Officer
MAH	Major Accident Hazard
MGNREGA	Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act
MGNREGS	Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme
MHA	Ministry of Home Affairs
MLA	Member of Legislative Assembly
Mm	Mili Meter
MP	Member of Parliament
NAPCC	National Action Plan on Climate Change
NCC	National Cadets Corps
NCCF	National Calamity Contingency Fund
NDM	National Disaster Management
NDMA	National Disaster Management Authority
NDRF	National Disaster Response Force
NEC	National Executive Committee
NFSM	National Food Security Mission
NGO	Non Government Organization
NIDM	National Institute of Disaster Management
NRDWP	National Rural Drinking Water Program
NRHM	National Rural Health Mission
NSS	National Service Scheme
NSSP	National school safety Programme
NYK	National Yuva Kendra
PDS	Public Distribution System
PHC	Primary Health Center
PI	Police Inspector
PMGY	Pradhan Mantri Gramodyan Yojna
PRIs	Panchayati Raj Institutions
R&R	Recovery & Reconstruction
R&B	Roads & Buildings
RSO	Radiological Safety Officers
RTO	Regional Transport Office
SC	Scheduled Caste
SDM	Sub District Magistrate
SDMA	State Disaster Management Authority

SDMP	School Disaster Management Plan
SDRF	State Disaster Response Fund
SDRN	State Disaster Response Network
SE	Superintending Engineer
SEOC	State Emergency Operation Centre
SFO	Sub Focal Officer
SEZ	Special Economic Zone
SHGs	Self Help Groups
SMC	School Management Committee
SMS	Short Message Service
SOP	Standard Operating Procedure
SRPF	State Reserve Police Force
SRT	Special Response Team
SSA	SarvaShikshaAbhiyan
ST	Scheduled Tribe
S&R	Search and Rescue
Supt. Eng.	Superintendent Engineer
SWO	Social Welfare Officer
TDMA	Taluka Disaster Management Authority
TDMC	Taluka Disaster Management Committee
TDMP	Taluka Disaster Management Plan
TDO	Taluka Development Officer
TIO	Taluka Information Officer
TEOC	Taluka Emergency Operation Centre
THO	Taluka Health Officer
TNA	Training Needs Assessment
TSC	Total Sanitation Campaign
TSO	Taluka Supply Officer
ULB	Urban Local Body
UNDP	United Nations Development Programme
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
VDMP	Village Disaster Management Plan
VIPs	Very Important Persons
VVIPs	Very Very Important Persons
WASMO	Water and Sanitation Management Organization

SAFE SCHOOL

GUJARAT SCHOOL SAFETY INITIATIVE